Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos

4/2022. sz. közös véleménye a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról

Elfogadás időpontja: 2022. július 28.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Háttér 8
2. A vélemény hatálya 10
3. Általános megjegyzések a közlések titkosságához és a személyes adatok védelméhez való jogról 10
4. Részletes megjegyzések 14
   4.1 A meglévő jogszabályokhoz fűződő viszony 14
      4.1.1 Az általános adatvédelmi rendelethez és az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvhez fűződő viszony 14
      4.1.2 Az (EU) 2021/1232 rendelethez fűződő viszony és a gyermekek online szexuális bántalmazásának önkéntes felderítésére gyakorolt hatás 14
   4.2 Az általános adatvédelmi rendelet szerinti jogalap 15
   4.3 Kockázatértékelés és kockázatcsökkentési kötelezettségek 16
   4.4 A felderítést elrendelő határozat kiadásának feltételei 18
   4.5 Az előirányzott intézkedések szükségességének és arányosságának elemezése 19
      4.5.1 A felderítés hatékonysága 20
      4.5.2 Nem kevésbé beavatkozó intézkedés 21
      4.5.3 Szigorú értelemben vett arányosság 22
      4.5.4 A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok felderítése 24
      4.5.5 A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló, korábban nem ismert anyagok felderítése 25
      4.5.6 A gyermekekkel való kapcsolatfelvétel (gyermekcsábítás) felderítése 26
      4.5.7 Következtetés az előirányzott intézkedések szükségességéről és arányosságáról 27
   4.6 Bejelentési kötelezettségek 27
   4.7 Eltávolítási és letiltási kötelezettségek 28
   4.8 A releváns technológiák és biztosítékok 29
      4.8.1 Beépített és alapértelmezett adatvédelem 29
      4.8.2 A technológiák megbízhatósága 29
      4.8.3 A hangalapú közlések szűrése 31
      4.8.4 Az életkor ellenőrzése 31
   4.9 Az információk megőrzése 31
   4.10 A titkosításra gyakorolt hatás 32
   4.11 Felügyelet, végrehajtás és együttműködés 34
      4.11.1 A nemzeti felügyeleti hatóságok szerepe az általános adatvédelmi rendelet alapján 34

4.11.2 Az Európai Adatvédelmi Testület szerepe 34
4.11.3 A Gyermekek Szexuális Bántalmazása Elleni Uniós Központ szerepe 36
4.11.4 Az Europol szerepe.....39
5. Következtetés.....42

Összefoglaló

2022. május 11-én az Európai Bizottság közzétette a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot.

A javaslat minősített kötelezettségeket ír elő a tárhelyszolgáltatók, a személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók és egyéb szolgáltatók számára a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert és új online anyagok és a gyermekkel való kapcsolatfelvétel felderítésével, bejelentésével, eltávolításával és letiltásával kapcsolatban. A javaslat egy új, decentralizált uniós ügynökség (továbbiakban: az uniós központ) és a gyermekek szexuális bántalmazásával kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó nemzeti koordináló hatóságok hálózatának létrehozásáról is rendelkezik, hogy lehetővé tegye a javasolt rendelet végrehajtását. Amint azt a javaslat indoklása is elismeri, a javaslatban szereplő intézkedések a szóban forgó szolgáltatásokat igénybe vevő felhasználók alapvető jogainak gyakorlását érintik.

A gyermekek szexuális bántalmazása különösen súlyos és gyalázatos bűncselekmény, és az ellene való hatékony fellépés lehetővé tételére irányuló célkitűzés az Unió által elismert általános érdekű cél, amely az áldozatok jogait és szabadságait kívánja védeni. Ugyanakkor az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy az alapvető jogok olyan jellegű korlátozásainak, mint amilyeneket a javaslat előirányoz, meg kell felelniük az Európai Unió Alapjogi Chartája 52. cikkének (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek.

Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy a javaslat komoly aggályokat vet fel a tervezett beavatkozás arányosságával és a magánélethez és a személyes adatok védelméhez való alapvető jogok korlátozásával kapcsolatban. E tekintetben az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos rámutat arra, hogy az eljárási biztosítékok soha nem helyettesíthetik teljes mértékben a anyagi jogi biztosítékokat. A kockázatértékeléstől és a kockázatcsökkentő intézkedésektől a felderítést elrendelő határozatig terjedő összetett eszkalációs rendszer nem helyettesítheti azt, hogy az érdemi kötelezettségeknek egyértelműnek kell lenniük.

Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a javaslat nem egyértelmű az olyan kulcsfontosságú elemeket illetően, mint például a „jelentős kockázat” fogalma. Ráadásul az e biztosítékok alkalmazásáért felelős szervezetek – a magánszereplőktől kezdve a közigazgatási és/vagy igazságügyi hatóságokig – igen széles értékelési mozgástérrel rendelkeznek, ami jogbizonytalanságot eredményez azzal kapcsolatban, hogy az egyes esetekben hogyan kell egyensúlyba hozni a szóban forgó jogokat. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy a jogalkotónak az alapvető jogokba való különösen súlyos beavatkozások engedélyezésekor egyértelmű jogi helyzetet kell teremtenie azzal kapcsolatban, hogy mikor és hol engedélyezett a beavatkozás. Bár elismeri, hogy a jogszabály nem lehet túlságosan előíró jellegű, és gyakorlati alkalmazása során némi rugalmasságot kell hagynia, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a javaslat az egyértelmű anyagi jogi normák hiánya miatt túl sok teret enged a lehetséges visszaéléseknek.

Ami a tervezett felderítési intézkedések szükségességét és arányosságát illeti, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos különösen aggályosnak tartja a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismeretlen anyagok (a továbbiakban: CSAM) és a személyközi hírközlési szolgáltatásokban a gyermekkel való kapcsolatfelvétel (az ún. gyermekcsábítás, azaz a „grooming”) felderítésére szolgáló intézkedéseket. Az intézkedések beavatkozó és valószínűségi jellege és az ilyen technológiákhoz kapcsolódó

hibaarányok miatt az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy az említett intézkedések által előidézett beavatkozás meghaladja a szükséges és arányos mértéket. Ezen túlmenően azok az intézkedések, amelyek megengedik, hogy a hatóságok általános hozzáférést kapjanak a kommunikáció tartalmához annak érdekében, hogy kiszűrjék a gyermekekkel való kapcsolatfelvételt, nagyobb valószínűséggel érintik a Charta 7. és 8. cikkében garantált jogok lényegét. Ezért a gyermekcsábítással kapcsolatos vonatkozó rendelkezéseket törölni kellene a javaslatból. Ezenkívül a javaslat nem zárja ki alkalmazási köréből a hangalapú kommunikáció szűrését. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a hangalapú kommunikáció szűrése különösen nagy beavatkozást jelent, és mint ilyen, a javasolt rendeletben meghatározott felderítési kötelezettségek alkalmazási körén kívül kell maradnia, mind a hangüzenetek, mind az élő kommunikáció tekintetében.

Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos kétségeit fejezi ki a blokkolási intézkedések hatékonyságával kapcsolatban is, és úgy véli, hogy aránytalan lenne, ha az internetszolgáltatókat arra kötelezné, hogy a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokkal kapcsolatos online kommunikáció letiltása érdekében dekódolják a kommunikációt.

Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos rámutat továbbá arra, hogy a titkosítási technológiák alapvetően hozzájárulnak a magánélet tiszteletben tartásához és a közlések titkosságához, a véleménynyilvánítás szabadságához, valamint az innovációhoz és a digitális gazdaság növekedéséhez, amely az ilyen technológiák által biztosított magas szintű bizalomra támaszkodik. A javaslat (26) preambulumbekezdése nemcsak a felderítési technológiák, hanem a közlések titkosságának védelmét szolgáló műszaki intézkedések – például a titkosítás – megválasztását is ahhoz köti, hogy ennek a technológiai választásnak meg kell felelnie a javasolt rendelet követelményeinek, azaz lehetővé kell tennie a felderítést. Ez alátámasztja a javaslat 8. cikkének (3) bekezdésén és 10. cikkének (2) bekezdésén alapuló elképzelést, miszerint a szolgáltató nem tagadhatja meg a felderítést elrendelő határozat végrehajtását arra hivatkozva, hogy az technikailag lehetetlen. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy jobb egyensúlyt kell teremteni a biztonságos magáncélú kommunikációs csatornák iránti társadalmi igény és a visszaélések elleni küzdelem között. A javaslatban egyértelműen rögzíteni kell, hogy a javasolt rendelet egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az tiltja vagy gyengíti a titkosítást.

Bár az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos üdvözli a javaslat azon kijelentését, miszerint a javaslat nem érinti az adatvédelmi hatóságok általános adatvédelmi rendelet (GDPR) szerinti hatásköreit és illetékességét, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a koordináló hatóságok és az adatvédelmi hatóságok feladatai közötti kapcsolatot ennek ellenére jobban kellene szabályozni. E tekintetben az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos nagyra értékeli azt a szerepet, amelyet a javaslat az Európai Adatvédelmi Testületre ruház, mivel megköveteli a Testület részvételét a javaslat gyakorlati végrehajtásában, különösen azt, hogy a Testületnek véleményt kell nyilvánítania azokról a technológiákról, amelyeket az uniós központ a felderítést elrendelő határozatok végrehajtása érdekében rendelkezésre bocsátana. Tisztázni kellene azonban, hogy a vélemény milyen célt szolgálna a folyamatban, és az uniós központ hogyan járna el, miután megkapta a véleményt az Európai Adatvédelmi Testülettől.

Végül az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat szoros együttműködést irányoz elő az uniós központ és az Europol között, amelyeknek a lehető legteljesebb hozzáférést kell biztosítaniuk egymásnak a releváns információkhoz és információs rendszerekhez. Bár az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos elvben támogatja a két ügynökség együttműködését, mivel az uniós központ nem bűnüldöző hatóság, mégis a Testület és az európai adatvédelmi biztos több ajánlást tesz az idevágó rendelkezések javítására, többek között arra vonatkozóan,

hogy a személyes adatok továbbítására az uniós központ és az Europol között csak eseti alapon, megfelelően megvizsgált megkeresést követően, biztonságos kommunikációs eszközön, például a SIENA hálózaton keresztül kerüljön sor.

Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos,

tekintettel a természetes személyeknek a személyes adatok uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek általi kezelése tekintetében való védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 45/2001/EK rendelet és az 1247/2002/EK határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. október 23-i 2018/1725 rendelet (a továbbiakban: az európai uniós adatvédelmi rendelet) [1] 42. cikkének (2) bekezdésére,

tekintettel az EGT-megállapodásra és különösen annak az EGT Vegyes Bizottság 2018. július 6-i 154/2018 határozatával módosított XI. mellékletére és 37. jegyzőkönyvére[2],

tekintettel az Európai Bizottság 2022. május 12-i felkérésére, hogy az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos adjon ki közös véleményt a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról[3],

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ KÖZÖS VÉLEMÉNYT:

1. HÁTTÉR

1. 2022. május 11-én az Európai Bizottság (a továbbiakban: a Bizottság) közzétette a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot[4].

2. A javaslatot a 2002/58/EK irányelv bizonyos rendelkezéseitől a technológiáknak a számfüggetlen személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók által a gyermekek online szexuális bántalmazása elleni küzdelem céljából a személyes és egyéb adatok kezelésére történő használata tekintetében való ideiglenes eltérésről szóló (EU) 2021/1232 rendelet (a továbbiakban: az ideiglenes rendelet)[5] elfogadását követően terjesztették elő. Az ideiglenes rendelet nem kötelezi az érintett szolgáltatókat arra, hogy intézkedéseket vezessenek be a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok (CSAM) (pl. képek, videók stb.) vagy a gyermekkel való kapcsolatfelvétel (az ún. gyermekcsábítás, azaz a „grooming”) felderítésére a szolgáltatásaikban, hanem lehetővé teszi e

[1] HL L 295., 2018.11.21., 39. o.
[2] Az ebben a dokumentumban a „tagállamokra” történő bármely hivatkozást „EGT-tagállamokra” történő hivatkozásként kell érteni.
[3] Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról (COM(2022) 209 final).
[4] Uo.
[5] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1232 rendelete (2021. július 14.) a 2002/58/EK irányelv bizonyos rendelkezéseitől a technológiáknak a számfüggetlen személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók által a gyermekek online szexuális bántalmazása elleni küzdelem céljából a személyes és egyéb adatok kezelésére történő használata tekintetében való ideiglenes eltérésről (HL L 274., 2021.7.30., 41. o.).

szolgáltatók számára, hogy ezt önkéntes alapon, az említett rendeletben meghatározott feltételekkel összhangban tegyék.[6]

3. A javaslat két fő építőelemből áll: Először is minősített kötelezettségeket ír elő a tárhelyszolgáltatók, a személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók és egyéb szolgáltatók számára a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert és új online anyagok és a gyermekkel való kapcsolatfelvétel felderítésével, bejelentésével, eltávolításával és letiltásával kapcsolatban. Másodszor, a javaslat egy új, decentralizált uniós ügynökség (továbbiakban: a Gyermekek Szexuális Bántalmazása Elleni Uniós Központ vagy az uniós központ) és a gyermekek szexuális bántalmazásával kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó nemzeti koordináló hatóságok hálózatának létrehozásáról is rendelkezik, hogy lehetővé tegye a javasolt rendelet végrehajtását.[7]

4. Amint azt a javaslat indoklása is elismeri, a javaslatban szereplő intézkedések a szóban forgó szolgáltatásokat igénybe vevő felhasználók alapvető jogainak gyakorlását érintik. E jogok közé tartozik különösen a magánélet tiszteletben tartásához (beleértve a közlések titkosságát is, a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való tágabb jog részeként), a személyes adatok védelméhez, valamint a szólásszabadság és a tájékozódás szabadságához való alapvető jog.[8]

5. Ezen túlmenően az ilyen javasolt intézkedések célja, hogy a meglévő uniós adatvédelmi és a magánélet védelméről szóló jogszabályokra épüljenek, és bizonyos mértékig kiegészítsék azokat. E tekintetben az indokolás megállapítja, hogy:

> „A javaslat az általános adatvédelmi rendeletre (GDPR) épül. A gyakorlatban a szolgáltatók hajlamosak az általános adatvédelmi rendeletben előírt különböző adatkezelési indokokra hivatkozni, hogy a gyermekek online szexuális bántalmazásának önkéntes felderítéséhez és bejelentéséhez szükséges személyesadat-kezelést elvégezzék. A javaslat meghatározza a célzott felderítést elrendelő határozatok rendszerét, és pontosítja a felderítés feltételeit, ami nagyobb jogbiztonságot nyújt e tevékenységekhez. Ami a személyes adatok kezelését magában foglaló kötelező felderítési tevékenységeket illeti, a javaslat – különösen az annak alapján hozott felderítést elrendelő határozatok – így megteremti a szóban forgó adatkezelésnek az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett jogalapját, amely a személyes adatoknak az adatkezelőre vonatkozó uniós vagy tagállami jog szerinti jogi kötelezettségnek való megfeleléshez szükséges kezeléséről rendelkezik.
>
> A javaslat többek között azokra a szolgáltatókra vonatkozik, amelyek személyközi elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtanak, és ezért az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvet végrehajtó nemzeti rendelkezések és a jelenleg tárgyalás alatt álló javasolt felülvizsgálatának hatálya alá tartoznak. A javaslatban meghatározott intézkedések bizonyos tekintetben korlátozzák az említett irányelv vonatkozó rendelkezései szerinti jogok és kötelezettségek hatályát, nevezetesen a felderítést elrendelő határozatok végrehajtásához feltétlenül szükséges tevékenységekkel kapcsolatban. E tekintetben a javaslat magában

[6] Lásd még az európai adatvédelmi biztos 2020. november 10-i 7/2020. sz. véleményét a gyermekek online szexuális zaklatása elleni küzdelem céljából a 2002/58/EK irányelvtől való ideiglenes eltérésről szóló javaslatról.
[7] COM(2022) 209 final, 17. o.
[8] COM(2022) 209 final, 12. o.

foglalja az említett irányelv 15. cikke (1) bekezdésének értelemszerűen történő alkalmazását."[9]

6. Mivel a tervezett intézkedések súlyosan beavatkoznak az alapvető jogokba, a javaslat különös jelentőséggel bír az egyének jogainak és szabadságainak védelme szempontjából a személyes adatok kezelése tekintetében. Ezért a Bizottság 2022. május 12-én úgy döntött, hogy az európai uniós adatvédelmi rendelet 42. cikkének (2) bekezdésével összhangban konzultál az Európai Adatvédelmi Testülettel és az európai adatvédelmi biztossal.

2. A VÉLEMÉNY HATÁLYA

7. Ez a közös vélemény az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos közös álláspontját tartalmazza a javaslatról. A vélemény a javaslatnak a magánélet és a személyes adatok védelmével kapcsolatos vonatkozásaira korlátozódik. A közös vélemény különösen azokra a területekre mutat rá, ahol a javaslat nem biztosítja a magánélethez és az adatvédelemhez való alapvető jogok megfelelő védelmét, vagy ahol további összehangolásra van szükség a magánélet és a személyes adatok védelmére vonatkozó uniós jogi kerettel.

8. Ahogy ebben a közös véleményben részletesebben is kifejtik, a javaslat komoly aggályokat vet fel a tervezett beavatkozás szükségességével és arányosságávalvalamint a magánélethez való alapvető jogok és a személyes adatok védelmének korlátozásával kapcsolatban. E közös vélemény célja azonban nem az, hogy kimerítően felsorolja a javaslat által felvetett összes magánéleti és adatvédelmi kérdést, és nem is az, hogy konkrét javaslatokat tegyen a javaslat szövegezésének javítására. Ehelyett ez a közös vélemény magas szintű észrevételeket fogalmaz azokkal az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos által azonosított főbb kérdésekkel kapcsolatban, amelyeket a javaslat vet fel. Mindazonáltal az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos továbbra is rendelkezésre áll, hogy a javaslattal kapcsolatos jogalkotási eljárás során további észrevételeket és ajánlásokat terjesszen a társjogalkotók elé.

3. ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK A KÖZLÉSEK TITKOSSÁGÁHOZ ÉS A SZEMÉLYES ADATOK VÉDELMÉHEZ VALÓ JOGRÓL

9. A közlések titkossága az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) 7. cikkében foglalt, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához fűződő alapvető jog lényeges eleme.[10] Ezenkívül a Charta 8. cikke elismeri a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogot. A közlések titkosságához való jogot, valamint a magán- és családi élethez való jogot az emberi jogok európai egyezményének (EJEE) 8. cikke is garantálja, és ezek a tagállamok közös alkotmányos hagyományainak részét képezik.[11]

---

[9] COM(2022) 209 final, 4–5. o.

[10] Lásd például az Európai Adatvédelmi Testület nyilatkozatát az elektronikus hírközlési adatvédelmi rendelet felülvizsgálatáról és annak a magánélet és a közlések titkossága tekintetében az egyének védelmére gyakorolt hatásáról (2018. május 25.).

[11] Szinte valamennyi európai alkotmányban szerepel a közlések titkosságát védő jog. Lásd pl. az Olasz Köztársaság Alkotmányának 15. cikkét, a Németországi Szövetségi Köztársaság Alaptörvényének 10. cikkét, a belga alkotmány 22. cikkét és a Holland Királyság Alkotmányának 13. cikkét.

10. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy a Charta 7. és 8. cikkében rögzített jogok nem abszolút jogok, hanem azokat a társadalomban betöltött funkciójuk alapján kell mérlegelni.[12] A gyermekek szexuális bántalmazása különösen súlyos és gyalázatos bűncselekmény, és az ellene való hatékony fellépés lehetővé tételére irányuló célkitűzés az Unió által elismert általános érdekű cél, amely az áldozatok jogait és szabadságait kívánja védeni. Ami a kiskorúak és más kiszolgáltatott személyek ellen elkövetett bűncselekmények elleni hatékony fellépést illeti, az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) rámutatott arra, hogy a Charta 7. cikkéből pozitív kötelezettségek következhetnek, amelyek előírják a hatóságok számára, hogy jogi intézkedéseket fogadjanak el a magán- és családi élet, az otthon és a kapcsolattartás védelme érdekében. Származhatnak ilyen kötelezettségek a Charta 3. és 4. cikkéből is az egyének testi és szellemi sérthetetlenségének védelme, valamint a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalma tekintetében.[13]

11. Ugyanakkor a Charta által garantált jogok bármilyen korlátozásának – mint amilyeneket a javaslat is előirányoz[14] – meg kell felelniük az Európai Unió Alapjogi Chartája 52. cikkének (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek. Minden olyan intézkedésnek, amely beavatkozik a közlések titkosságához való jogba és a magán- és családi élethez való jogba, mindenekelőtt tiszteletben kell tartania a szóban forgó jogok lényegét.[15] A jog lényegét érinti, ha a jogot megfosztják alapvető tartalmától, és az egyén nem tudja azt gyakorolni.[16] A beavatkozás az elérni kívánt célhoz képest nem jelenthet olyan aránytalan és tűrhetetlen beavatkozást, amely az így garantált jog lényegét sérti.[17] Ez azt jelenti, hogy még a nem abszolút jellegű alapjogoknak is – mint például a közlés titkosságához való jog és a személyes adatok védelméhez való jog – vannak olyan alapvető elemei, amelyek nem korlátozhatók.

12. Az EUB több alkalommal is vizsgálta a „jog lényegét” az elektronikus hírközlési adatvédelem területén. A *Tele2 Sverige és Watson* ügyben a Bíróság azt a döntést hozta, hogy az olyan szabályozás, amely nem engedi meg a közlés tartalmának megőrzését, nem sérti a magánélethez és a személyes adatok védelméhez való jogok lényegét.[18] A Schrems-ügyben a Bíróság megállapította, hogy az olyan szabályozást, amely lehetővé teszi a hatóságok számára, hogy általános jelleggel hozzáférjenek az elektronikus közlések tartalmához, úgy kell tekinteni, hogy az a magánélet tiszteletben tartásához való, a Charta 7. cikkében biztosított alapvető jog lényegét sérti.[19] A *Digital Rights Ireland és a Seitlinger és társai* ügyben a Bíróság megállapította, hogy még ha a 2006/24 irányelv által előírt adatmegőrzés az említett jogokba való különösen súlyos beavatkozást valósít is meg, nem sérti ezt a

---

[12] Lásd az EUB C-311/18. számú *Facebook Ireland és Schrems* ügyben hozott ítéletének 172. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot. Lásd még az általános adatvédelmi rendelet (4) preambulumbekezdését.

[13] Az EUB C-511/18., C-512/18. és C-520/18. számú La Quadrature du Net és társai egyesített ügyekben hozott ítéletének 126–128. pontja. Lásd még az európai adatvédelmi biztos 2020. november 10-i 7/2020. sz. véleményét a gyermekek online szexuális zaklatása elleni küzdelem céljából a 2002/58/EK irányelvtől való ideiglenes eltérésről szóló javaslatról, 12. bekezdés.

[14] Vö. COM(2022) 209 final, 12–13. o.

[15] A Charta 52. cikkének (1) bekezdése.

[16] Lásd az európai adatvédelmi biztos iránymutatásait a magánélethez és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogokat korlátozó intézkedések arányosságának értékeléséről (2019. december 19.), 8. o. Elérhető itt: https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/19-12-19_edps_proportionality_guidelines2_en.pdf.

[17] Az EUB C-393/19. sz. *OM* ügyben hozott ítéletének 53. pontja.

[18] Az EUB C-203/15. és C-698/15. számú *Tele2 Sverige és Watson* egyesített ügyekben hozott ítéletének 101. pontja.

[19] Az EUB C-362/14. sz. *Schrems* ügyben hozott ítéletének 94. pontja.

tartalmat, mivel ahogyan az említett irányelv 1. cikkének (2) bekezdéséből következik, ezen irányelv nem teszi lehetővé magának az elektronikus közlések tartalmának a megismerését.[20] Ebből az ítélkezési gyakorlatból azt a következtetést lehet levonni, hogy azok az intézkedések, amelyek lehetővé teszik, hogy a hatóságok általános hozzáférést kapjanak egy közlés tartalmához, nagyobb valószínűséggel érintik a Charta 7. és 8. cikkében garantált jogok lényegét. Ezek a megfontolások ugyanolyan fontosak a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok és a gyermekkel való kapcsolatfelvétel felderítésére irányuló intézkedések tekintetében is, mint amilyeneket a javaslat is előirányoz.

13. Az EUB azt is megállapította, hogy az adatbiztonsági intézkedések kulcsszerepet játszanak annak biztosításában, hogy a Charta 8. cikkében foglalt, a személyes adatok védelméhez való alapvető jog lényege ne sérüljön.[21] A digitális korban az elektronikus hírközlés titkosságának biztosítására és védelmére szolgáló technikai megoldások, beleértve a titkosítási intézkedéseket is, kulcsszerepet játszanak az alapvető jogok gyakorlásának biztosításában.[22] Ezt kellően figyelembe kell venni a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok vagy a gyermekkel való kapcsolatfelvétel kötelező felderítésére irányuló intézkedések értékelésekor, különösen akkor, ha azok a titkosítás gyengítését vagy leépítését eredményeznék.[23]

14. A Charta 52. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a Chartában garantált alapvető jogok gyakorlása csak a törvény által korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.[24] Az arányosság elvének való megfelelés érdekében a jogszabályoknak egyértelmű és pontos szabályokat kell tartalmazniuk a szóban forgó intézkedés hatálya és alkalmazása vonatkozásában, és minimális biztosítékokat kell előírniuk annak érdekében, hogy azon személyek, akiknek a személyes adatai érintettek, elegendő olyan garanciákkal rendelkezzenek, amelyek lehetővé teszik az adataiknak a visszaélések veszélyeivel szembeni hatékony védelmét.[25] A jogszabálynak meg kell jelölnie, hogy milyen körülmények között és milyen feltételek mellett lehet az ilyen adatok kezelését előíró intézkedést megtenni, biztosítva ezáltal, hogy a beavatkozás a szigorúan szükséges mértékre korlátozódjék.[26] AZ EUB tisztázta, hogy az ilyen biztosítékokkal való rendelkezés még inkább szükséges abban az esetben, ha a személyes adatokat automatizáltan kezelik, és ha a személyes adatok e különleges kategóriájának, vagyis a különleges adatoknak a védelméről van szó.[27]

---

[20] Az EUB C-293/12. és C-594/12. sz. *Digital Rights Ireland és Seitlinger és társai* egyesített ügyekben hozott ítéletének 39. pontja.
[21] Uo., 40. pont.
[22] Lásd az Emberi Jogi Tanács 47/16. sz. határozatát az internetes emberi jogok előmozdításáról, védelméről és gyakorlásáról. UN Doc. A/HRC/RES/47/16 (2021. július 26.).
[23] Lásd még az ideiglenes rendelet (25) preambulumbekezdését.
[24] Lásd: „A személyes adatok védelméhez való alapvető jogot korlátozó intézkedések szükségességének értékelése: Eszközkészlet", 2019. április 11. Elérhető itt: https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/17-06-01_necessity_toolkit_final_en.pdf.
[25] Az EUB C-511/18., C-512/18. és C-520/18. számú *La Quadrature du Net és társai* egyesített ügyekben hozott ítéletének 132. pontja.
[26] Uo.
[27] Uo.

15. A javaslat a 2002/58/EK irányelv (a továbbiakban: elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv)[28] 5. cikkének (1) és (3) bekezdésében és 6. cikkének (1) bekezdésében előírt jogok és kötelezettségek gyakorlását annyiban korlátozná, amennyiben az a javaslat 1. fejezetének 2. szakaszával összhangban kiadott felderítést elrendelő határozatok végrehajtásához szükséges. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos ezért úgy véli, hogy a javaslatot nemcsak a Charta és az általános adatvédelmi rendelet, hanem az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 5. és 6. cikke, valamint 15. cikkének (1) bekezdése alapján is értékelni kell.

[28] A 2006/24/EK irányelvvel és a 2009/136/EK irányelvvel módosított, az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv”).

4. RÉSZLETES MEGJEGYZÉSEK

4.1 A meglévő jogszabályokhoz fűződő viszony

4.1.1 Az általános adatvédelmi rendelethez és az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvhez fűződő viszony

16. A javaslat kimondja, hogy nem sérti az egyéb uniós jogi aktusokból, különösen az általános adatvédelmi rendeletből[29] és az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvből eredő szabályokat. Az ideiglenes rendelettel ellentétben a javaslat nem az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 5. cikkének (1) és (3) bekezdésében, valamint 6. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogok és kötelezettségek gyakorlásától való kifejezett ideiglenes eltérésről, hanem azok korlátozásáról rendelkezik. Továbbá meg kell jegyezni, hogy az ideiglenes rendelet kizárólag az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében és a 6. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezésektől, nem pedig az 5. cikkének (3) bekezdésétől való eltérést ír elő.

17. A javaslat hivatkozik továbbá az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 15. cikkének (1) bekezdésére, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy jogalkotási intézkedéseket fogadjanak el az irányelv 5. és 6. cikkében meghatározott jogok és kötelezettségek hatályának korlátozására, amennyiben az ilyen korlátozás egy demokratikus társadalomban szükséges, megfelelő és arányos intézkedésnek minősül, többek között a bűncselekmények megelőzése, kivizsgálása, felderítése és üldözése érdekében. A javaslat szerint az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 15. cikkének (1) bekezdését értelemszerűen kell alkalmazni, amennyiben a javaslat korlátozza az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 5. cikkének (1) és (3) bekezdésében, valamint 6. cikkének (1) bekezdésében előírt jogok és kötelezettségek gyakorlását.

18. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy az EUB egyértelművé tette, hogy az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 15. cikkének (1) bekezdését szigorúan kell értelmezni, ami azt jelenti, hogy a közlések titkosságának elve alóli kivételnek, amelyet a 15. cikk (1) bekezdése enged meg, kivételnek kell maradnia, és nem válhat szabállyá.[30] Amint azt ez a közös vélemény részletesebben kifejti, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a javaslat nem felel meg a (szigorú) szükségesség, a hatékonyság és az arányosság követelményeinek. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos továbbá arra a következtetésre jutott, hogy a javaslat azzal járna, hogy a közlés titkosságába való beavatkozás kivétel helyett valójában szabállyá válhat.

4.1.2 Az (EU) 2021/1232 rendelethez fűződő viszony és a gyermekek online szexuális bántalmazásának önkéntes felderítésére gyakorolt hatás

19. A javaslat 88. cikke értelmében ez utóbbi hatályon kívül helyezné az ideiglenes rendeletet, amely ideiglenes eltérést ír elő az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv egyes rendelkezéseitől annak érdekében, hogy a számfüggetlen személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók számára lehetővé tegye a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok és a gyermekkel való

[29] Az Európai Parlament és a Tanács 2016/679/EU rendelete (2016. április 27) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (EGT-vonatkozású szöveg) (HL L 119, 2016.5.4., 1–88. o.).

[30] A C-203/15. és C-698/15. számú *Tele2 Sverige AB és Watson* egyesített ügyekben hozott ítélet 89. pontja.

kapcsolatfelvétel felderítésére szolgáló technológiák önkéntes használatát. Így a javasolt rendelet alkalmazásának időpontjától kezdődően nem lenne olyan eltérés az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvtől, amely lehetővé tenné, hogy ezek a szolgáltatók önkéntesen felderítsék a gyermekek online szexuális bántalmazását.

20. Mivel a javaslat által bevezetett felderítési kötelezettségek csak a felderítést elrendelő határozatok címzettjeire vonatkoznának, fontos lenne a rendeletre irányuló javaslat szövegében egyértelművé tenni, hogy a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok és a gyermekkel való kapcsolatfelvétel felderítésére szolgáló technológiák önkéntes használata csak annyiban marad megengedett, amennyiben azt az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv és az általános adatvédelmi rendelet lehetővé teszi. Ez például azzal járna, hogy a számfüggetlen személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók nem használhatnának önkéntes alapon ilyen technológiákat, kivéve, ha ezt az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvet átültető nemzeti jogszabályok az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 15. cikkének (1) bekezdésével és a Chartával összhangban megengednék.

21. Általánosabban megfogalmazva, a rendeletre irányuló javaslatnak előnyére válna, ha egyértelműbbé tennék a gyermekek online szexuális bántalmazása felderítésének státuszát a rendeletre irányuló javaslat alkalmazásának időpontját követően, valamint tisztáznák az ideiglenes rendeletben meghatározott önkéntes felderítési rendszerről a rendeletre irányuló javaslatban meghatározott felderítési kötelezettségekre való áttérést. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos például azt javasolja, hogy tegyék világossá, hogy a javasolt rendelet nem biztosítana jogalapot a személyes adatok kezelésére, ha annak egyedüli célja a gyermekek online szexuális bántalmazásának önkéntes felderítése.

4.2 Az általános adatvédelmi rendelet szerinti jogalap

22. A javaslat célja, hogy az általános adatvédelmi rendelet értelmében jogalapot teremtsen a személyes adatok kezelésére a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok és a gyermekcsábítás felderítése céljából. Ennek megfelelően az indokolás a következőket állapítja meg: „Ami a személyes adatok kezelését magában foglaló kötelező felderítési tevékenységeket illeti, a javaslat – különösen az annak alapján hozott felderítést elrendelő határozatok – így megteremti a szóban forgó adatkezelésnek az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett jogalapját, amely a személyes adatoknak az adatkezelőre vonatkozó uniós vagy tagállami jog szerinti jogi kötelezettségnek való megfeleléshez szükséges kezeléséről rendelkezik”.[31]

23. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos üdvözli a Bizottság azon döntését, hogy megszünteti a személyes adatok kezelésének jogalapjával kapcsolatos jogbizonytalanságot, amely az ideiglenes rendelet alapján merült fel. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos egyetért a Bizottság azon következtetésével is, hogy a felderítési intézkedések alkalmazásának következményei túlságosan messzemenőek és súlyosak ahhoz, hogy a szolgáltatókra bízzuk az ilyen intézkedések bevezetéséről szóló döntést.[32] Ugyanakkor az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy bármely olyan jogalap, amely arra kötelezi a szolgáltatókat, hogy beavatkozzanak az adatvédelemhez és a magánélethez való alapvető jogokba, csak annyiban lesz érvényes, amennyiben tiszteletben tartja a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételeket, amit a következő szakaszokban elemzünk.

[31] Uo.,4. o.
[32] Vö. COM(2022) 209 final, 14. o.

4.3 Kockázatértékelés és kockázatcsökkentési kötelezettségek

24. A javaslat II. fejezetének 1. szakasza alapján a tárhelyszolgáltatók és a személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók kötelesek minden egyes általuk kínált szolgáltatás esetében azonosítani, elemezni és értékelni a szolgáltatás gyermekek online szexuális bántalmazása céljából történő igénybevételének kockázatát, utána pedig a kockázathoz igazított észszerű kockázatcsökkentő intézkedésekkel megpróbálják minimalizálni az azonosított kockázatokat.

25. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a kockázatértékelés elvégzésekor a szolgáltatónak figyelembe kell vennie különösen a javaslat 3. cikke (2) bekezdésének a)–e) pontjában felsorolt elemeket, beleértve a következőket: a szolgáltató általános szerződési feltételeiben megállapított tilalmak és korlátozások; a szolgáltatás felhasználók általi igénybevételének módja és annak a kockázatra gyakorolt hatása; a szolgáltatás szolgáltató általi kialakításának és működtetésének módja, beleértve az üzleti modellt, az irányítást és a vonatkozó rendszereket és folyamatokat is, valamint az ezek által a kockázatra gyakorolt hatás. A gyermekekkel való kapcsolatfelvétel tekintetében a következő elemeket javasolt figyelembe venni: a szolgáltatás gyermekek általi tényleges vagy valószínűsíthető igénybevételének mértéke; a korcsoportok és a gyermekkel való kapcsolatfelvétel kockázata e korcsoportok vonatkozásában; a felhasználókra való rákeresést lehetővé tevő funkciók; a felhasználókkal való közvetlen kapcsolatfelvételt lehetővé tevő funkciók, különösen a magáncélú kommunikáción keresztül; valamint az azt lehetővé tevő funkciók, hogy a felhasználók képeket vagy videókat osszanak meg más felhasználókkal.

26. Bár az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos elismeri, hogy ezek a kritériumok relevánsnak tűnnek, azonban aggályosnak tartja, hogy ezek a kritériumok meglehetősen tág értelmezési és értékelési mozgásteret hagynak. Számos kritériumot nagyon általános megfogalmazásban írnak le (pl. „a szolgáltatás felhasználók általi igénybevételének módja és annak a kockázatra gyakorolt hatása”), vagy olyan alapvető funkciókhoz kapcsolódnak, amelyek számos online szolgáltatásra jellemzőek (pl. „a felhasználók képeket vagy videókat oszthatnak meg más felhasználókkal”). Ezért a kritériumok alapján inkább szubjektív (semmint objektív) értékelést lehet végezni.

27. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos véleménye szerint ugyanez igaz a javaslat 4. cikke szerint meghozandó kockázatcsökkentő intézkedésekre is. Az azonosított kockázat csökkentése szempontjából megfelelőnek tűnnek az olyan intézkedések, mint a szolgáltató tartalommoderálási vagy ajánlórendszereinek megfelelő technikai és operatív intézkedések és személyzet biztosításán keresztül történő kiigazítása. Ha azonban ezeket a kritériumokat egy összetett kockázatértékelési folyamat keretében alkalmazzák, és a kockázat elfogadható mértékének leírására vonatkozó elvont és homályos kifejezésekkel kapcsolják össze (pl. „észlelhető mértékű”), akkor ezek a kritériumok nem felelnek meg a jogbiztonság és az előreláthatóság kritériumainak, amelyek szükségesek a magánszemélyek közötti közlések titkosságába való beavatkozás igazolásához, ami egyértelmű beavatkozást jelent a magánélethez való alapvető jogba és a véleménynyilvánítás szabadságába.

28. Bár a szolgáltatók a felderítést elrendelő határozat kézhezvétele előtt a kockázatértékelési és kockázatcsökkentési stratégiájuk részeként nem avatkozhatnak be a közlések titkosságába, közvetlen kapcsolat áll fenn a kockázatértékelési és kockázatcsökkentési kötelezettségek és az ebből következő felderítési kötelezettségek között. A javaslat 7. cikkének (4) bekezdése a felderítést elrendelő határozat kiadását attól teszi függővé, hogy bizonyítottan jelentős-e a kockázata annak, hogy az adott szolgáltatást gyermekek online szexuális bántalmazására használják. A felderítést elrendelő határozat kiadása előtt egy komplex eljárást kell lefolytatni, amelyben részt vesznek a szolgáltatók, a koordináló

hatóság és a határozat kiadásáért felelős bírósági vagy más független közigazgatási hatóság. Először is a szolgáltatóknak fel kell mérniük a szolgáltatásaiknak a gyermekek online szexuális bántalmazása céljából történő felhasználásának kockázatát (a javaslat 3. cikke), és értékelniük kell a kockázat csökkentésére irányuló lehetséges kockázatcsökkentő intézkedéseket (a javaslat 4. cikke). A munka eredményeit ezután jelenteni kell az illetékes koordináló hatóságnak (a javaslat 5. cikke). Ha a kockázatértékelés azt mutatja, hogy a kockázat mérséklésére tett erőfeszítések ellenére továbbra is jelentős kockázat áll fenn, a koordináló hatóság meghallgatja a szolgáltatót a felderítést elrendelő határozat kibocsátására irányuló kérelem tervezetéről, és lehetőséget ad a szolgáltatónak arra, hogy észrevételeket tegyen. A szolgáltató köteles továbbá végrehajtási tervet bemutatni, beleértve a gyermekcsábítás felderítése esetén az illetékes adatvédelmi hatóság véleményét is. Ha a koordináló hatóság folytatja az ügyet, a bíróság vagy más független közigazgatási hatóság kéri a felderítést elrendelő határozat kibocsátását, és azt végül ki is adja. Ezért a kezdeti kockázatértékelés és az azonosított kockázat csökkentése érdekében választott intézkedések döntő alapot jelentenek a koordináló hatóság, valamint az illetékes bírósági vagy közigazgatási hatóság által arról végzett értékeléshez, hogy szükség van-e felderítést elrendelő határozatra.

29. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos tudomásul veszi a felderítést elrendelő határozat kiadásához vezető összetett lépéseket, amelyek magukban foglalják a szolgáltató kezdeti kockázatértékelését és a szolgáltató által javasolt kockázatcsökkentő intézkedéseket, valamint a szolgáltató és az illetékes koordináló hatóság további együttműködését. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a szolgáltatónak érdemi lehetősége van az eljárás kimenetelének befolyásolására. E tekintetben az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat (17) preambulumbekezdése előírja, hogy a szolgáltatóknak a kockázatbejelentés részeként jelezniük kell, hogy „hajlandóak és készek" a felderítést elrendelő határozat elfogadására. Ezért nem feltételezhető, hogy minden egyes szolgáltató a leghatékonyabb, de legkevésbé beavatkozó kockázatcsökkentő intézkedések alkalmazásával igyekszik majd elkerülni a felderítést elrendelő határozat kiadását annak érdekében, hogy megőrizze a felhasználók közléseinek titkosságát, különösen akkor, ha ezek a kockázatcsökkentő intézkedések a szolgáltatónak a Charta 16. cikke szerinti vállalkozási szabadságába ütköznek.

30. Az európai adatvédelmi biztos és az Európai Adatvédelmi Testület hangsúlyozni kívánja, hogy az eljárási biztosítékok soha nem helyettesíthetik teljes mértékben a dologi biztosítékokat. Ezért a felderítést elrendelő határozat esetleges kibocsátásához vezető, fent ismertetett összetett folyamatot egyértelmű anyagi jogi kötelezettségeknek kell kísérniük. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy ítéli meg, hogy a javaslat több kulcsfontosságú elemet (pl. a „jelentős kockázat", az „észlelhető mértékű" stb. fogalmát) illetően nem egyértelmű, amit nem lehet orvosolni a többrétegű eljárási biztosítékokkal. Ez annál is inkább fontos annak fényében, hogy az e biztosítékok alkalmazásáért felelős szervezetek (pl. szolgáltatók, igazságügyi hatóságok stb.) széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek az egyes esetekben kockán forgó jogok kiegyensúlyozása tekintetében. Tekintettel arra, hogy a javaslat elfogadásával széles körű beavatkozásra nyílik lehetőség az alapvető jogokba, a jogalkotónak gondoskodnia kell arról, hogy a javaslat világosabbá tegye, mikor és hol engedélyezett az ilyen jellegű beavatkozás. Bár elismeri, hogy a jogalkotási intézkedések nem lehetnek túlságosan előíró jellegűek, és gyakorlati alkalmazásuk során némi rugalmasságot kell hagyniuk, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a javaslat jelenlegi szövege az egyértelmű anyagi jogi normák hiánya miatt túl sok teret enged a lehetséges visszaéléseknek.

31. Mivel a javaslat az érintettek igen nagy számára (azaz potenciálisan a személyközi hírközlési szolgáltatások valamennyi felhasználójára) gyakorolhat jelentős hatásokat, az Európai Adatvédelmi

Testület és az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy nagyfokú jogbiztonságra és a jogszabályok egyértelműségére és kiszámíthatóságára van szükség annak biztosítása érdekében, hogy a javasolt intézkedések valóban hatékonyan szolgálják a kitűzött cél elérését, ugyanakkor pedig a lehető legkevésbé sértsék a szóban forgó alapvető jogokat.

4.4 A felderítést elrendelő határozat kiadásának feltételei

32. A javaslat 7. cikke értelmében a székhely szerinti koordináló hatóság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy felkérje az illetékes igazságügyi hatóságot vagy ugyanazon tagállam más független közigazgatási hatóságát felderítést elrendelő határozat kibocsátására, amelyben felszólítják a tárhelyszolgáltatót vagy személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatót, hogy hozza meg a 10. cikkben meghatározott intézkedéseket a gyermekek egy adott szolgáltatás keretében történő online szexuális bántalmazásának felderítése érdekében.

33. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos kellően figyelembe veszi a felderítést elrendelő határozat kiadása előtt teljesítendő alábbi elemeket:

a. bizonyítottan fennáll annak jelentős kockázata, hogy a szolgáltatást a 7. cikk (5), (6) vagy (7) bekezdése értelmében a gyermekek online szexuális bántalmazás céljára használják;

b. a felderítést elrendelő határozat kibocsátását alátámasztó indokok nagyobb súllyal esnek latba az összes érintett fél jogaira és jogos érdekeire gyakorolt negatív következményekhez képest, különös tekintettel arra, hogy biztosítani kell az említett felek alapvető jogai közötti méltányos egyensúlyt.

34. A jelentős kockázat fogalmát a 7. cikk (5) bekezdése és az azt követő bekezdések határozzák meg, a szóban forgó felderítést elrendelő határozat típusától függően. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok felderítését elrendelő határozat esetében a jelentős kockázat fennállását akkor kell vélelmezni, ha:

a. valószínű, hogy a szolgáltató által esetlegesen hozott vagy a jövőben meghozni tervezett kockázatcsökkentő intézkedések ellenére a szolgáltatást észlelhető mértékben használják fel gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok terjesztésére;

b. bizonyíték van arra, hogy a szolgáltatást – vagy hasonló szolgáltatást, amennyiben a szolgáltatást a felderítést elrendelő határozat iránti kérelem időpontjában az Unióban még nem kínálták – az elmúlt 12 hónapban észlelhető mértékben használták a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok terjesztésére.

35. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismeretlen anyagok felderítését elrendelő határozat kiadásához a valószínűségnek és a tényszerű bizonyítékoknak a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismeretlen anyagokra kell vonatkozniuk; további feltétel, hogy korábban már adtak ki gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok felderítését elrendelő határozatot, ami ahhoz vezetett, hogy a szolgáltató jelentős számú gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokra vonatkozó bejelentést tett (a javaslat 7. cikkének (6) bekezdése). A gyermekkel való kapcsolatfelvételre vonatkozó felderítést elrendelő határozatok tekintetében jelentős kockázat akkor áll fenn, ha a szolgáltató személyközi hírközlési szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak minősül, valószínű, hogy a szolgáltatást észlelhető mértékben használják fel gyermekkel való kapcsolatfelvételre, és bizonyíték van arra, hogy a szolgáltatást észlelhető mértékben használták gyermekkel való kapcsolatfelvételre (a javaslat 7. cikkének (7) bekezdése).

36. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megállapítja, hogy a felderítést elrendelő határozat kiadásának feltételeit – még a javaslat 7. cikkének (5)–(7) bekezdésében foglalt pontosítások mellett is – olyan homályos jogi kifejezések uralják, mint az „észlelhető mértékű” és a „jelentős számú”, továbbá hogy a feltételek részben ismétlődőek, mivel a korábbi bántalmazások bizonyítéka gyakran hozzájárul a jövőbeli bántalmazások valószínűségének megállapításához.

37. A javaslat egy olyan rendszert irányoz elő, amelyben annak eldöntésekor, hogy szükség van-e felderítést elrendelő határozatra, előrejelző döntést kell hozni arról, hogy egy szolgáltatást a jövőben a gyermekek online szexuális bántalmazására használnak. Ezért érthető, hogy a 7. cikkben meghatározott elemek prognosztizáló jellegűek. A javaslatban használt homályos fogalmak azonban megnehezítik a szolgáltatók, valamint az illetékes igazságügyi vagy más független közigazgatási hatóságok számára, hogy kiszámítható és nem önkényes módon alkalmazzák a javaslat által bevezetett jogi követelményeket. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos aggódik amiatt, hogy ezek a tág és homályos fogalmak a jogbizonytalanságot okoznak, és Unió-szerte jelentős eltérésekhez vezetnek majd a javaslat konkrét végrehajtása során, attól függően, hogy a tagállamok igazságügyi vagy más független közigazgatási hatóságai hogyan értelmezik majd az olyan fogalmakat, mint a „valószínűség” és az „értékelhető mértékű”. Egy ilyen eredmény nem lenne elfogadható annak fényében, hogy a felderítést elrendelő határozatokra vonatkozó rendelkezések a személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók számára az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 5. cikkében meghatározott, a közlés titkosságának elvét érintő „korlátozásokat” jelentenek, ezért azok egyértelműsége és kiszámíthatósága rendkívül fontos annak biztosítása érdekében, hogy ezeket a korlátozásokat az egész Unióban egységesen alkalmazzák.

4.5 Az előirányzott intézkedések szükségességének és arányosságának elemezése[33]

38. A fent bemutatottaknak megfelelően háromféle felderítést elrendelő határozat adható ki: a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok terjesztésére vonatkozó felderítést elrendelő határozat (a javaslat 7. cikkének (5) bekezdése), a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló új anyagok terjesztésére vonatkozó felderítést elrendelő határozat (a javaslat 7. cikkének (6) bekezdése) és a gyermekkel való kapcsolatfelvételre vonatkozó felderítést elrendelő határozat (a javaslat 7. cikkének (7) bekezdése). A gyakorlati végrehajtáshoz általában mindegyik felderítést elrendelő határozatnak más-más technológiára van szüksége. Következésképpen ezek a határozatok különböző mértékű beavatkozással járnak, és így eltérő hatást gyakorolnak a magánélethez való jogra és a személyes adatok védelmére.

39. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok felderítésére szolgáló technológiák általában megfeleltetési technológiák abban az értelemben, hogy a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok meglévő adatbázisára támaszkodnak, amellyel össze tudják hasonlítani a képeket (beleértve a videókról készült állóképeket is). A megfeleltetés lehetővé tétele érdekében a szolgáltató által feldolgozott képeket és az adatbázisban lévő képeket digitalizálni kell, jellemzően hash értékekké alakítva át őket. Az ilyen típusú hashing-technológia becsült hamis pozitív találati aránya nem több, mint 1 az 50 milliárdhoz (azaz 0,0000000000002%-os hamis pozitív arány).[34]

[33] Lásd még az európai adatvédelmi biztos gyors iránymutatását a szükségességről és az arányosságról. Elérhető itt: https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/20-01-28_edps_quickguide_en.pdf.

[34] Lásd Európai Bizottság. Bizottsági szolgálati munkadokumentum. A gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti

40. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló új anyagok felderítésére jellemzően eltérő típusú technológiát használnak, beleértve a minősítőket és a mesterséges intelligenciát (AI) is.[35] Ezek hibaaránya azonban általában lényegesen magasabb. A hatásvizsgálati jelentés például bemutatja, hogy léteznek olyan technológiák a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló új anyagok felderítésére, amelyek pontossági aránya 99,9%-ra tehető (azaz 0,1%-os a hamis pozitív arány), viszont ezzel a pontossági aránnyal csak a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló összes anyag 80%-át képesek azonosítani az adott adathalmazban.[36]

41. Ami a szöveges közlésekben a gyermekekkel való kapcsolatfelvétel felderítését illeti, a hatásvizsgálati jelentés kifejti, hogy ez jellemzően a minták felderítésén alapul. A hatásvizsgálati jelentés megjegyzi, hogy a gyermekcsábítás felderítésére szolgáló egyes meglévő technológiák „pontossági aránya" 88%-os.[37] A Bizottság szerint ez azt jelenti, hogy „a gyermekekkel való, potenciálisan bűnözők általi kapcsolatfelvételként megjelölt 100 beszélgetésből 12 kizárható a felülvizsgálat során [amelyet a javaslat szerint az uniós központ végez el], így azokat nem jelentik be a bűnüldöző szerveknek".[38] Annak ellenére azonban, hogy – az ideiglenes rendelettel ellentétben – a javaslat a hangalapú közlésekre is vonatkozna, a hatásvizsgálati jelentés nem tér ki azokra a technológiai megoldásokra, amelyekkel ilyen körülmények között fel lehetne deríteni a gyermekcsábítást.

4.5.1 A felderítés hatékonysága

42. A szükségesség magában foglalja annak a tényalapú értékelését, hogy a tervezett intézkedések mennyire hatékonyak a kitűzött cél elérésében, és hogy kevésbé beavatkozóak-e, mint az ugyanazon cél elérését szolgáló más lehetőségek.[39] A javasolt intézkedés arányosságának értékelésekor figyelembe veendő másik tényező a javasolt intézkedésen felül a meglévő intézkedések hatékonysága.[40] Ha már léteznek ugyanazt vagy egy hasonló célt szolgáló intézkedések, azok hatékonyságát az arányossági vizsgálat részeként értékelni kell. Az ugyanazt vagy egy hasonló célt szolgáló meglévő intézkedések hatékonyságának értékelése nélkül az új intézkedés arányossági vizsgálata nem tekinthető megfelelően elvégzett vizsgálatnak.

43. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok vagy a gyermekcsábítás tárhelyszolgáltatók és személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók általi felderítése alkalmas arra, hogy hozzájáruljon ahhoz az általános célhoz, hogy megelőzzük és leküzdjük a gyermekek szexuális bántalmazását és a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok online terjesztését. Ugyanakkor az, hogy értékelni kell a javaslatban előírt intézkedések hatékonyságát, három alapvető kérdést vet fel:

és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot kísérő hatásvizsgálati jelentés (SWD(2022) 209 final) (a továbbiakban: hatásvizsgálati jelentés vagy SWD(2022) 209 final), 281. o., 511. lábjegyzet.

[35] Hatásvizsgálati jelentés, 281. o.

[36] Uo., 282. o.

[37] Uo., 283. o.

[38] Javaslat, COM(2022) 209 final, 14. o., 32. lábjegyzet.

[39] Lásd: „A személyes adatok védelméhez való alapvető jogot korlátozó intézkedések szükségességének értékelése: Eszközkészlet", 2017. április 11., 5. o.; az európai adatvédelmi biztos iránymutatásai a magánélethez és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogokat korlátozó intézkedések arányosságának értékeléséről (2019. december 19.), 8. o.

[40] Az európai adatvédelmi biztos iránymutatásai a magánélethez és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogokat korlátozó intézkedések arányosságának értékeléséről (2019. december 19.), 11. o.

- Könnyen megkerülhetők-e a gyermekek online szexuális bántalmazásának felderítését célzó intézkedések?
- Milyen hatással lesznek a felderítési tevékenységek a bűnüldöző hatóságok intézkedéseire?[41]
- Hogyan csökkenti a javaslat a jogbizonytalanságot?

44. Nem az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos feladata, hogy részletesen megválaszolja ezeket a kérdéseket. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos azonban megjegyzi, hogy sem a hatásvizsgálati jelentés, sem a javaslat nem foglalkozik teljes körűen ezekkel a kérdésekkel.

45. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok felderítésének megkerülhetőségét illetően meg kell jegyezni, hogy jelenleg úgy tűnik, hogy nincs technológiai megoldás a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló titkosított formában megosztott anyagok érzékelésére. Ezért bármilyen felderítési tevékenység – még a szolgáltató által kínált végponttól végpontig terjedő titkosítás megkerülésére irányuló kliensoldali szűrés is[42] – könnyen megkerülhető a tartalom küldés vagy feltöltés előtti titkosításával, amely külön alkalmazás segítségével történik. Így a javaslatban előirányzott felderítési intézkedéseknek a reméltnél kisebb hatása lehet a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok internetes terjesztésére.

46. A Bizottság továbbá arra számít, hogy a javaslat által bevezetett felderítési kötelezettségek elfogadásával növekedni fog a bűnüldöző hatóságoknak a gyermekek szexuális bántalmazásáról küldött bejelentések száma.[43] Azonban sem a javaslat, sem a hatásvizsgálati jelentés nem magyarázza meg, hogy ez hogyan fogja kezelni a jelenlegi helyzet hiányosságait. Tekintettel a bűnüldöző hatóságok korlátozott erőforrásaira, szükségesnek tűnik jobban megérteni, hogy a bejelentések számának növekedése érdemben befolyásolná-e a gyermekek szexuális bántalmazása elleni bűnüldözési tevékenységet. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos mindenesetre hangsúlyozni kívánja, hogy ezeket a bejelentéseket időben ki kell értékelni annak biztosítása érdekében, hogy a lehető leghamarabb döntés szülessen a bejelentett anyag büntetőjogi relevanciájáról, és hogy a lehető legnagyobb mértékben csökkentsék a nem releváns adatok megőrzését.

4.5.2 Nem kevésbé beavatkozó intézkedés

47. Feltételezve, hogy a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok és a gyermekcsábítás felderítésének a Bizottság által előirányzott pozitív hatásai megvalósulhatnak, a felderítésnek az ugyanolyan hatékony intézkedések közül a legkevésbé beavatkozó intézkedésnek kell lennie. A javaslat 4. cikke előírja, hogy első lépésként a szolgáltatóknak meg kell fontolniuk olyan kockázatcsökkentő intézkedések elfogadását, hogy a szolgáltatásuknak a gyermekek online szexuális bántalmazása céljából történő felhasználása kockázatát azon küszöbérték alá csökkentsék, amely indokolttá teszi a felderítést elrendelő határozat kiadását. Ha vannak olyan kockázatcsökkentő intézkedések, amelyek jelentősen csökkenthetik az adott szolgáltatáson belül kicserélt gyermekcsábítás vagy gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok mennyiségét, ezek az

[41] A hatásvizsgálati jelentés szerint (II. melléklet, 132. o.) a bűnüldözési felmérésben részt vevő válaszadók 85,71%-a aggodalmát fejezte ki a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagoknak az elmúlt évtizedben megnövekedett száma és a erőforrások (pl. emberi és technikai erőforrások) hiánya miatt.
[42] Részletesebben lásd az alábbi 4.10. szakaszt.
[43] Lásd többek között a hatásvizsgálati jelentés 3. mellékletét (SWD(2022) 209 final, 176. o.).

intézkedések gyakran kevésbé beavatkozó intézkedéseknek minősülnek a felderítést elrendelő határozathoz képest. [44] Ezért ha az adott szolgáltató önkéntes alapon nem fogad el ilyen intézkedéseket, az illetékes független közigazgatási hatóság vagy igazságügyi hatóság számára lehetővé kell tenni, hogy a felderítést elrendelő végzés kibocsátása helyett kötelezővé és érvényesíthetővé tegye a kockázatcsökkentő intézkedések végrehajtását. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos véleménye szerint nem elegendő az, hogy a javaslat 5. cikkének (4) bekezdése lehetővé teszi a koordináló hatóság számára, hogy „kötelezze" a szolgáltatót a kockázatcsökkentő intézkedések bevezetésére, felülvizsgálatára, megszüntetésére vagy kiterjesztésére, mivel egy ilyen követelmény önállóan érvényesíthető; a megfelelés elmulasztását csak a felderítés elrendelésével lehetne „szankcionálni".

48. Ezért az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a koordináló hatóságot vagy az illetékes független közigazgatási vagy igazságügyi hatóságot kifejezetten fel kell hatalmazni arra, hogy a felderítést elrendelő határozat kiadása előtt vagy helyett kevésbé beavatkozó kockázatcsökkentő intézkedéseket írjon elő.

4.5.3 Szigorú értelemben vett arányosság

49. Ahhoz, hogy egy intézkedés tiszteletben tartsa a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében foglalt arányosság elvét, az intézkedésből származó előnyökkel szemben nem kerülhetnek túlsúlyba az intézkedés által az alapvető jogok gyakorlása tekintetében okozott hátrányok. Ezért az arányosság elve „a hatásköreik gyakorlása során korlátozza a hatóságokat azáltal, hogy megköveteli az elfogadott intézkedések és az elérni kívánt cél (vagy az elért eredmény) közötti egyensúly megteremtését". [45]

50. Annak érdekében, hogy értékelni lehessen egy intézkedésnek a magánélethez és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogokra gyakorolt hatását, különösen fontos pontosan meghatározni a következőket: [46]

- **az intézkedés hatóköre**, beleértve az érintett emberek számát és azt, hogy az intézkedés „járulékos beavatkozást" (azaz az intézkedés alanyain kívül más személyek magánéletébe való beavatkozást) eredményez-e;
- az **intézkedés terjedelme**, beleértve az összegyűjtött információk mennyiségét; hogy mennyi ideig tart az intézkedés; a vizsgált intézkedés megköveteli-e a különleges adatkategóriák gyűjtését és kezelését;
- **a beavatkozás mértéke**, figyelembe véve a következőket: az intézkedés tárgyát képező tevékenység jellege (érinti-e a titoktartási kötelezettség alá tartozó tevékenységeket; az

[44] Megfontolhatók például olyan intézkedések, mint a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok továbbításának kliensoldali letiltása azzal, hogy megakadályozzák az elektronikus közlés tartalmának feltöltését és küldését, mivel ezek bizonyos körülmények között segíthetnek a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok terjesztésének megakadályozásában.

[45] Lásd C-343/09. sz. *Afton Chemical* ügy, 45. pont; a C-92/09. és C-93/09. sz. *Volker und Markus Schecke és Hartmut Eifert* egyesített ügyek, 74. pont; C-581/10. és C-629/10. sz. *Nelson és társai* egyesített ügyek, 71. pont; a C-283/11. sz. *Sky Österreich* ügy, 50. pont; a C-101/12. sz. *Schaible* ügy, 29. pont. Lásd még: „A személyes adatok védelméhez való alapvető jogot korlátozó intézkedések szükségességének értékelése: Eszközkészlet" (2017. április 11.).

[46] Az európai adatvédelmi biztos iránymutatásai a magánélethez és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogokat korlátozó intézkedések arányosságának értékeléséről (2019. december 19.), 23. o.

ügyvéd és ügyfele közötti kapcsolatot; az orvosi tevékenységet); a kontextus; az érintett személyekre vonatkozó profilalkotásnak minősül-e vagy sem; az adatkezelés magában foglalja-e (részben vagy teljesen) automatizált döntéshozatali rendszer alkalmazását egy „hibahatár" mellett;

- az intézkedés érint-e **kiszolgáltatott helyzetben lévő személyeket** vagy sem;
- az intézkedés érint-e **más alapvető jogokat** is (például a véleménynyilvánítás szabadságához való jogot, mint a *Digital Rights Ireland és Seitlinger és társai*, valamint a *Tele2 Sverige és Watson* ügyekben).[47]

51. Ebben az összefüggésben azt is fontos megjegyezni, hogy előfordulhat, hogy a hatás az érintett egyénre nézve csekély, viszont kollektíven/az egész társadalomra nézve jelentős vagy nagyon jelentős.[48]

52. A jelenleg rendelkezésre álló technológiák a felderítést elrendelő határozatok mindhárom típusa esetében (gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok, gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló új anyagok és gyermekcsábítás) az összes érintett felhasználó tartalmi adatainak automatizált feldolgozására támaszkodnak. A tartalomelemzéshez használt technológiák gyakran összetettek, és jellemzően a mesterséges intelligencia alkalmazásával járnak. Ennek következtében előfordulhat, hogy a technológia viselkedése nem teljesen érthető a szolgáltatás felhasználója számára. Ráadásul a jelenleg rendelkezésre álló technológiákról, különösen a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló új anyagok vagy a gyermekcsábítás felderítésére szolgáló technológiákról köztudott, hogy viszonylag magas a hibaarányuk.[49] Ezenkívül fennáll a kockázata annak, hogy a javaslat 12. cikkének (1) bekezdésével és 48. cikkének (1) bekezdésével összhangban „potenciális" gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok felderítése alapján bejelentést tesznek az uniós központnak.

53. Ezen túlmenően a felderítést elrendelő határozatnak a javaslat szerinti általános feltételei, azaz a teljes szolgáltatásra és nem csak a kiválasztott közlésekre történő alkalmazás[50], az ismert vagy gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló új anyagok esetében 24 hónapig terjedő időtartam, a gyermekcsábítás esetében pedig a 12 hónapig terjedő időtartam[51] stb. a gyakorlatban a határozat igen tág hatóköréhez vezethetnek. Emiatt az a felügyelet valójában általános lenne, nem lenne szelektív, a gyakorlatban pedig nem lenne célzott.

54. A fentiek fényében az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos amiatt is aggódik, hogy az intézkedések visszatartó hatást gyakorolhatnak a véleménynyilvánítási szabadságának gyakorlására. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy ez a visszatartó hatás annál valószínűbb, minél kevésbé egyértelmű a jogszabály.

---

[47] Lásd még az európai adatvédelmi biztos 2020. november 10-i 7/2020. sz. véleményét a gyermekek online szexuális zaklatása elleni küzdelem céljából a 2002/58/EK irányelvtől való ideiglenes eltérésről szóló javaslatról, 9. és azt követő oldalak.

[48] Az európai adatvédelmi biztos iránymutatásai a magánélethez és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogokat korlátozó intézkedések arányosságának értékeléséről (2019. december 19.), 20. o.

[49] A részleteket lásd fent a 4.5. szakaszban, valamint az alábbiakban a 4.8.2. szakaszban.

[50] Lásd a javaslat 7. cikkének (1) bekezdését.

[51] Lásd a javaslat 7. cikke (9) bekezdésének harmadik albekezdését.

55. A jogbiztonság követelményének teljesítéséhez szükséges specifikusság, pontosság és egyértelműség[52] hiányában, valamint tekintettel a javaslat tág alkalmazási körére, azaz hogy kiterjed az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások minden olyan szolgáltatójára, amelyek az Unióban ilyen szolgáltatásokat nyújtanak[53], a javaslat nem biztosítja, hogy a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok és a gyermekcsábítás felderítésére valóban csak célzottan kerüljön sor. Ezért az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a javaslat a gyakorlatban azt alapozhatja meg, hogy az EU/EGT-ben valamennyi felhasználó minden típusú elektronikus közlésének tartalmát lényegében általános és megkülönböztetés nélküli szűrésnek vetik alá. Emiatt a jogszabály arra késztetheti az embereket, hogy tartózkodjanak a legális tartalmak megosztásától, attól való félelmükben, hogy tevékenységük alapján célkeresztbe kerülhetnek.

56. Ennek ellenére az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos elismeri, hogy a gyermekek online szexuális bántalmazása elleni küzdelem különböző intézkedései eltérő mértékű beavatkozással járhatnak. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos előzetesen megállapítja, hogy a gyermekekkel való kapcsolatfelvétel lehetséges eseteinek azonosítása céljából végzett automatizált beszéd- vagy szövegelemzés valószínűleg jelentősebb beavatkozást jelent, mint a képek vagy videók megfeleltetése a korábban megerősített gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok esetei alapján, amit a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok terjesztésének felderítése céljából végeznek. Továbbá különbséget kell tenni a „gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok" és a „gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló új anyagok" felderítése között. Ezenkívül a hatást tovább kell differenciálni a tárhelyszolgáltatókra és a személyközi hírközlési szolgáltatókra vonatkozó intézkedések között.

4.5.4 A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok felderítése

57. Bár a (4) preambulumbekezdés szerint a javaslat „technológiasemleges", mind a javasolt felderítési intézkedések hatékonysága, mind az egyénekre gyakorolt hatásuk nagymértékben függ az alkalmazott technológiától és a kiválasztott mutatóktól. Ezt a tényt a Bizottság is elismeri a hatásvizsgálati jelentés 8. mellékletében[54], és más tanulmányok is megerősítik, például az Európai Parlament Kutatószolgálata által 2021. februárban kiadott célzott helyettesítő hatásvizsgálat, amely az elektronikus adatvédelmi irányelvtől a gyermekek online szexuális bántalmazása elleni küzdelem céljából való ideiglenes eltérésre irányuló bizottsági javaslattal foglalkozik[55].

58. A javaslat 10. cikke számos követelményt határoz meg a felderítési célokra használandó technológiákra vonatkozóan, különös tekintettel azok hatékonyságára, megbízhatóságára, valamint a felhasználók magán- és családi élethez való jogát – beleértve a közlések titkosságát is – és a személyes adatok védelmét érő hatás szempontjából legkevésbé beavatkozó jellegére.

59. Ebben az összefüggésben az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy jelenleg úgy tűnik, hogy a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok felderítésére használt technológiák, azaz a hash-adatbázisra mint referenciára támaszkodó

---

[52] Vö. az EUB C-197/96. sz. *Európai Közösségek Bizottsága kontra Francia Köztársaság* ügyben hozott ítéletének 15. pontja.

[53] Lásd a javaslat 1. cikkének (2) bekezdését.

[54] Vö. a hatásvizsgálati jelentés 8. mellékletében a hamis pozitív arányra vonatkozó információkkal (279. és azt követő oldalak).

[55] Vö. A Bizottság javaslata az elektronikus adatvédelmi irányelvtől a gyermekek online szexuális bántalmazása elleni küzdelem céljából való ideiglenes eltérésre: Célzott helyettesítő hatásvizsgálat (az Európai Parlament Kutatószolgálata, 2021. február), 14. és azt követő oldalak.

megfeleltetési technológiák az egyetlenek, amelyek általában képesek megfelelni ezeknek az előírásoknak.

4.5.5 A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló, korábban nem ismert anyagok felderítése

60. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló korábban ismeretlen (új) anyagok felderítését célzó intézkedések értékelése különböző következtetésekhez vezet a hatékonyságuk, megbízhatóságuk és a magánélethez való alapvető jogokra és az adatvédelemre gyakorolt hatásuk korlátozása tekintetében.

61. Először is, amint azt a javaslathoz csatolt hatásvizsgálati jelentésben is kifejtették, a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló korábban ismeretlen anyagok felderítésére jelenleg használt technológiák közé tartoznak a minősítők és a mesterséges intelligencia. A minősítő egy olyan algoritmus, amely az adatokat minták felismerése útján címkézett osztályokba vagy információkategóriákba sorolja.[56] Így ezek a technológiák különböző eredményekkel és hatásokkal járnak a pontosság, a hatékonyság és a beavatkozás szintje tekintetében. Ugyanakkor hajlamosabbak a hibákra is.

62. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló korábban ismeretlen anyagok felderítésére használt technikák hasonlóak a gyermekekkel való kapcsolatfelvétel felderítésére használt technikákhoz, mivel mindkettőre igaz, hogy nem egyszerű megfeleltetési technológiákon, hanem mesterségesintelligencia-technológiákat alkalmazó előrejelző modelleken alapul. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy nagyfokú óvatosságra van szükség a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló korábban ismeretlen anyagok felderítésekor, mivel a rendszer hibája súlyos következményekkel járna az érintettekre nézve, akiket automatikusan úgy jelölnének meg, hogy valószínűleg nagyon súlyos bűncselekményt követtek el, személyes adataikat és közléseik részleteit pedig bejelentenék.

63. Másodszor, a szakirodalomban található teljesítménymutatók – amelyek közül néhányat a javaslatot kísérő hatásvizsgálati jelentés[57] is kiemel – nagyon kevés információt nyújtanak a számításukhoz használt feltételekről és arról, hogy mennyire felelnek meg a valós körülményeknek, ami azt jelenti, hogy a valós körülmények között a vártnál lényegesen alacsonyabb lehet a teljesítményük, ami kisebb pontossághoz és a „hamis pozitív eredmények” nagyobb arányához vezet.

64. Harmadszor, a teljesítménymutatókat az adott felderítési eszközök konkrét felhasználási körülményeinek összefüggésében kell vizsgálni, és a mutatóknak teljes körű betekintést kell nyújtaniuk az felderítési eszközök viselkedésébe. Jól dokumentált, hogy amikor mesterséges intelligencián alapuló algoritmusokat használnak képeken vagy szövegeken, részrehajlás és megkülönböztetés léphet fel amiatt, hogy az algoritmus tanításához használt adatokban bizonyos népességcsoportok nincsenek reprezentálva. Ezeket a torzításokat azonosítani és mérni kell, valamint elfogadható szintre kell csökkenteni annak érdekében, hogy az felderítési rendszerek valóban hasznosak legyenek a társadalom egésze számára.

65. Bár a felderítéshez használt technológiákról már készült tanulmány[58], az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy további elemzésre van szükség a meglévő eszközök

[56] A hatásvizsgálati jelentés 8. melléklete, 281. o.
[57] A hatásvizsgálati jelentés 8. melléklete, 281–283. o.
[58] Hatásvizsgálati jelentés, 279. és azt követő oldalak.

megbízhatóságának értékeléséhez. Ennek az elemzésnek mindenre kiterjedő teljesítménymutatókra kell támaszkodnia, és értékelnie kell, hogy az esetleges hibák valós körülmények között milyen hatást gyakorolnak a javaslat érintettjeire.

66. Amint fentebb említettük, az Európai Adatvédelmi Testületnek és az európai adatvédelmi biztosnak komoly kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a javaslat 7. cikkének (6) bekezdésében előírt eljárási biztosítékok mennyire elegendőek e kockázatok ellensúlyozására. Ezen túlmenően, amint azt már korábban jeleztük, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megítélése szerint a javaslat meglehetősen elvont és homályos kifejezéseket használ a kockázat elfogadható mértékének leírására (pl. „észlelhető mértékű").

67. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos aggódik amiatt, hogy ezek a tág és homályos fogalmak a jogbizonytalanságot okoznak, és Unió-szerte erőteljes eltérésekhez vezetnek majd a javaslat konkrét végrehajtása során, attól függően, hogy a tagállamok igazságügyi vagy más független közigazgatási hatóságai hogyan értelmezik majd az olyan fogalmakat, mint a „valószínűség" és az „értékelhető mértékű". Ez annak fényében is aggasztó, hogy a felderítést elrendelő határozatokra vonatkozó rendelkezések az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 5. cikkében meghatározott titkossági elv „korlátozását" jelentik. Ezért a javasolt rendeletben javítani kell e rendelkezések egyértelműségét és előreláthatóságát.

4.5.6 A gyermekekkel való kapcsolatfelvétel (gyermekcsábítás) felderítése

68. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a gyermekekkel való kapcsolatfelvétel („gyermekcsábítás") felderítésével kapcsolatban javasolt intézkedések, amelyek a beszéd vagy szöveg automatizált elemzését vonják maguk után, valószínűleg a legjelentősebb beavatkozást jelentik a felhasználók magán- és családi élethez való jogaiba, beleértve a kommunikáció bizalmas jellegét és a személyes adatok védelmét is.

69. Míg az ismert vagy akár a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló új anyagok felderítése a képek és videók elemzésére korlátozódhat, a gyermekcsábítás felderítése a fogalommeghatározás szerint kiterjedne minden olyan szöveges (és esetleg hangalapú) kommunikációra, amely a felderítést elrendelő határozat hatálya alá esik. Emiatt az érintett közlés titkosságába való beavatkozás sokkal intenzívebb.

70. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy nem felel meg a szükségesség és az arányosság követelményének, ha a gyermekekkel való lehetséges kapcsolatfelvétel azonosítása céljából a személyközi hírközlési szolgáltatásokon keresztül továbbított szöveges közléseket lényegében általános és megkülönböztetés nélküli automatizált elemzésnek vetik alá. Még ha az alkalmazott technológia a mutatók használatára korlátozódik is, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy az ilyen általános és megkülönböztetés nélküli elemzés alkalmazása túlzott mértékű, és akár a Charta 7. cikkében foglalt, a magánélethez való alapvető jog lényegét is érintheti.

71. Amint azt már említettük, a gyermekekkel való kapcsolatfelvétel felderítésére irányuló intézkedésekkel összefüggésben a dologi biztosítékok hiánya nem ellensúlyozható kizárólag eljárási biztosítékokkal. Ráadásul az, hogy a feltételek jogilag nem elég egyértelműek és biztosak (pl. az olyan homályos jogi kifejezések használata, mint az „észlelhető mértékű"), még súlyosabb probléma a szövegalapú személyes közlés automatizált elemzése esetében, mint a hashing-technológián alapuló fénykép-összehasonlítás esetében.

72. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos továbbá úgy véli, hogy a véleménynyilvánítás szabadságára gyakorolt „visszatartó hatás” különösen jelentős, amikor az egyének szöveges (vagy hangalapú) közléseit nagymértékben szűrik és elemzik. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy ez a visszatartó hatás annál súlyosabb, minél kevésbé egyértelmű a jogszabály.

73. Ezen túlmenően, amint azt a hatásvizsgálati jelentés[59] és az Európai Parlament Kutatószolgálatának tanulmánya[60] is jelzi, a szövegalapú gyermekcsábítás felderítésére szolgáló technológiák pontossági aránya sokkal alacsonyabb, mint a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagok felderítésére szolgáló technológiák pontossági aránya[61]. A gyermekcsábítás felderítésére szolgáló technikákat úgy tervezték meg, hogy elemezzék a beszélgetés minden egyes aspektusát, és valószínűségi besorolásokat rendeljenek azokhoz, ezért az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos is úgy véli, hogy ezek a technikák hibákhoz és a visszaélésekhez vezethetnek.

4.5.7 Következtetés az előirányzott intézkedések szükségességéről és arányosságáról

74. A tervezett felderítési intézkedések szükségességét és arányosságát illetően az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos különösen aggályosnak tartja az gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismeretlen anyagok és a gyermekekkel való kapcsolatfelvétel (gyermekcsábítás) felderítésére előirányzott intézkedéseket, mivel azok beavatkozó jellegűek a által, hogy általános alapon biztosítják a közlés tartalmához való hozzáférés lehetőségét, valószínűségi jellegűek, és az ilyen technológiákhoz hibaarányok kapcsolódnak.

75. Ráadásul az EUB ítélkezési gyakorlatából azt a következtetést lehet levonni, hogy azok az intézkedések, amelyek lehetővé teszik, hogy a hatóságok általános hozzáférést kapjanak egy közlés tartalmához, nagyobb valószínűséggel érintik a Charta 7. és 8. cikkében garantált jogok lényegét. Ezek a megfontolások különösen fontosak a javaslatban a gyermekkel való kapcsolatfelvétel felderítésére előirányzott intézkedések tekintetében.

76. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos mindenesetre úgy véli, hogy a különösen a gyermekekkel való kapcsolatfelvétel felderítésére irányuló intézkedések által okozott beavatkozás meghaladja a szigorúan szükséges és arányos mértéket. Ezeket az intézkedéseket ezért törölni kell a javaslatból.

4.6 Bejelentési kötelezettségek

77. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy a javaslat 13. cikkében szereplő egyedi jelentéstételi követelmények listáját egészítsék ki azzal a követelménnyel, hogy a jelentésnek tartalmaznia kell az arra a konkrét technológiára vonatkozó információkat, amely lehetővé tette, hogy a szolgáltató tudomást szerezzen az adott bántalmazó tartalomról, abban az esetben, ha a szolgáltató a javaslat 7. cikkével összhangban kiadott felderítést elrendelő határozat végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket követően szerzett tudomást a gyermekek szexuális bántalmazásának lehetőségéről.

[59] A hatásvizsgálati jelentés 8. melléklete, 281–283. o.
[60] 15–18. o.
[61] Lásd fent, 40. bekezdés.

4.7 Eltávolítási és letiltási kötelezettségek

78. A javaslatban a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok terjesztésének kockázatát csökkentő intézkedések egyike az eltávolítást és a hozzáférés letiltását elrendelő határozatok kiadása, amelyek arra kötelezik a szolgáltatókat, hogy távolítsák el, tegyék hozzáférhetetlenné vagy tiltsák le a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló online anyagokat.[62]

79. Bár az eltávolítást elrendelő határozatoknak az adatvédelemre és a közlések titkosságára gyakorolt hatása viszonylag korlátozott, általános megjegyzésként az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra az átfogó betartandó elvre, hogy minden ilyen intézkedésnek a lehető legnagyobb mértékben célzottnak kell lennie.

80. Ugyanakkor az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos felhívja a figyelmet arra, hogy az internet-hozzáférési szolgáltatók csak akkor férhetnek hozzá a tartalom pontos URL-címéhez, ha a tartalom nyílt szövegben áll rendelkezésre. Minden alkalommal, amikor a tartalmat HTTPS-en keresztül teszik hozzáférhetővé, az internet-hozzáférési szolgáltató nem fér hozzá a pontos URL-hez, kivéve, ha feltöri a kommunikáció titkosítását. Ezért az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos kétségeit fejezi ki a blokkolási intézkedések hatékonyságával kapcsolatban is, és úgy véli, hogy aránytalan lenne, ha az internet-hozzáférési szolgáltatókat arra kötelezné, hogy a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokkal kapcsolatos online kommunikáció letiltása érdekében dekódolják a kommunikációt.

81. Általánosabb összefüggésben azt is meg kell jegyezni, hogy a digitális elemhez való hozzáférés letiltása (vagy az elem hozzáférhetetlenné tétele) hálózati szintű művelet, és végrehajtása hatástalannak bizonyulhat ugyanazon elem több (esetleg hasonló és nem azonos) másolata esetén. Ráadásul az ilyen műveletek aránytalannak is bizonyulhatnak, ha a letiltás más, nem jogellenes digitális elemeket is érint, ha azokat ugyanazon a szerveren tárolják, amelyet hálózati parancsok (pl. IP-cím vagy DNS feketelista) segítségével hozzáférhetetlenné tesznek. Ugyanakkor nem minden hálózati szintű letiltási módszer egyformán hatékony, és néhányat viszonylag egyszerű technikai ismeretekkel könnyen meg lehet kerülni.

82. Végezetül a javasolt rendeletben tisztázni kell a koordináló hatóságoknak a letiltást elrendelő határozatok kibocsátásával kapcsolatos hatáskörét. Például a 16. cikk (1) bekezdésének és a 17. cikk (1) bekezdésének jelenlegi szövege alapján nem világos, hogy a koordináló hatóságok jogosultak-e letiltást elrendelő határozatok kiadására, vagy csak arra jogosultak, hogy kérjék annak kibocsátását.[63]

[62] A javaslat 14. és 16. cikke.

[63] A javaslat 16. cikkének (1) bekezdése szerint „A székhely szerinti koordináló hatóság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy felkérje az őt kijelölő tagállam illetékes igazságügyi hatóságát vagy ugyanazon tagállam más független közigazgatási hatóságát hozzáférés letiltására vonatkozó határozat kibocsátására […]”, míg a 17. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „A székhely szerinti koordináló hatóság […] bocsátja ki a 16. cikkben említett hozzáférés letiltására vonatkozó határozatokat” (kiemelés a szerzőtől).

4.8 A releváns technológiák és biztosítékok

4.8.1 Beépített és alapértelmezett adatvédelem

83. A javaslatnak a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok és a gyermekekkel való kapcsolatfelvétel felderítésére alkalmazandó technológiákra vonatkozó követelményei nem tűnnek kellően szigorúnak. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi különösen azt, hogy – az ideiglenes rendelet analóg rendelkezéseivel ellentétben[64] – a javaslat nem tesz kifejezett utalást a beépített és alapértelmezett adatvédelem elvére, és nem rendelkezik arról, hogy a közlés szövegének szűrésére használt technológiák nem lehetnek képesek arra, hogy a közlés tartalmának lényegére következtessenek. A javaslat 10. cikke (3) bekezdésének b) pontja egyszerűen csak azt írja elő, hogy a technológiák a felderítéshez feltétlenül szükséges információkon kívül nem „nyerhetnek ki" más információkat az adott közlésből. Ez az előírás azonban nem tűnik elég szigorúnak, mivel előfordulhat, hogy a közlés tartalmából más információkra is *következtetni* lehet, anélkül hogy magából a közlésből információt lehetne *kinyerni*.

84. Következésképpen az európai adatvédelmi biztos és az Európai Adatvédelmi Testület azt javasolja, hogy a javaslatba kerüljön be egy preambulumbekezdés, amely kimondja, hogy az (EU) 2016/679 rendelet 25. cikkében meghatározott beépített és alapértelmezett adatvédelem elve a javaslat 10. cikkében szabályozott technológiákra a törvény erejénél fogva alkalmazandó, és ezért azt nem kellett megismételni a jogi szövegben. Ezen túlmenően a 10. cikk (3) bekezdésének b) pontját módosítani kell annak biztosítása érdekében, hogy ne csak más információt ne lehessen kinyerni, de ne lehessen kikövetkeztetni se, ahogyan azt jelenleg az ideiglenes rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja előírja.

4.8.2 A technológiák megbízhatósága

85. A javaslat azt feltételezi, hogy a szolgáltatók többféle technológiai megoldást használhatnak a felderítést elrendelő határozatok végrehajtására. A javaslat konkrétan azt feltételezi, hogy az gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismeretlen anyagok és a gyermekekkel való kapcsolatfelvétel felderítése céljából rendelkezésre állnak és működnek mesterséges intelligencián alapuló rendszerek[65], és egyes koordináló hatóságok ezeket a legkorszerűbb technológiáknak tekinthetik. Bár a javaslat hatékonysága e technológiai megoldások megbízhatóságától függ, nagyon kevés információ áll rendelkezésre e technikák általános és szisztematikus alkalmazásáról, ami gondos mérlegelést igényel.

86. Ezen túlmenően, bár az Európai Adatvédelmi Testületnek és az európai adatvédelmi biztosnak alternatívák hiányában ezeket kellett alkalmaznia az arányosság értékelése során, meg kell jegyezni, hogy a javaslathoz csatolt hatásvizsgálati jelentésben említett felderítési technológiák teljesítménymutatói nagyon kevés információt tartalmaznak arról, hogyan értékelték őket, és hogy tükrözik-e a szóban forgó technológiák valós teljesítményét. Nincs információ a technológiák szállítói által a teljesítmény mérésére használt tesztekről vagy referenciaértékekről. Ilyen információk nélkül nem lehet megismételni a vizsgálatokat, illetve nem lehet értékelni a teljesítménynyilatkozatok érvényességét. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy bár a teljesítménymutatókat lehet úgy értelmezni, hogy azok arra utalnak, hogy egyes felderítési eszközök nagyfokú pontosságot nyújtanak

[64] Az ideiglenes rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja.
[65] Lásd a hatásvizsgálati jelentést, 281–282. o.

(például egyes gyermekcsábítás-felderítési eszközök pontossága 88%)[66], ezeket a mutatókat azonban a felderítési eszközök tervezett gyakorlati felhasználásának és azon kockázatok súlyosságának fényében kell vizsgálni, amelyeket egy adott anyag helytelen értékelése jelentene a szóban forgó érintettek számára. Mindemellett az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy egy ilyen nagy kockázatú adatkezelés esetén a 12%-os hibaarány nagy kockázatot jelent az érintettek számára, akikre vonatkozóan hamis pozitív eredmények születnek, még akkor is, ha vannak biztosítékok a bűnüldöző szerveknek küldött téves bejelentések megelőzésére. Nagyon valószínűtlen, hogy a szolgáltatók elegendő erőforrást tudnának fordítani a hamis pozitív eredmények ilyen nagy százalékos arányának felülvizsgálatára.

87. Ahogy korábban is említettük, a teljesítménymutatóknak teljes körű betekintést kell nyújtaniuk az felderítési eszközök viselkedésébe.[67] Jól dokumentált, hogy amikor mesterséges intelligencián alapuló algoritmusokat használnak képeken vagy szövegeken, részrehajlás és megkülönböztetés léphet fel amiatt, az algoritmus tanításához használt adatokban bizonyos népességcsoportok nincsenek reprezentálva. Ezeket a torzításokat azonosítani és mérni kell, valamint elfogadható szintre kell csökkenteni annak érdekében, hogy a felderítési rendszerek valóban hasznosak legyenek a társadalom egésze számára.

88. Bár a felderítéshez használt technológiákról már készült tanulmány[68], az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy további elemzésre van szükség a meglévő eszközök valós felhasználási körülmények közötti megbízhatóságának független értékeléséhez. Ennek az elemzésnek mindenre kiterjedő teljesítménymutatókra kell támaszkodnia, és értékelnie kell, hogy az esetleges hibák valós körülmények között milyen hatást gyakorolnak a javaslat érintettjeire. Mivel ezek a technológiák képezik a javaslat alapját, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy ez az elemzés kiemelkedő fontosságú a javaslat megfelelőségének értékelése szempontjából.

89. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos azt is megjegyzi, hogy a javaslat nem határoz meg technológiaspecifikus követelményeket, legyen szó akár a hibaarányokról, akár a minősítők használatáról és azok validálásáról, vagy egyéb korlátozásokról. Így a gyakorlatra marad ezeknek a kritériumoknak kidolgozása, amikor egy adott technológia használatának arányosságát értékelik, ami tovább növeli a pontatlanságot és az egyértelműség hiányát.

90. Tekintettel arra, hogy a hamis pozitív eredmények esetén az érintettekre nézve milyen nagy jelentősége van a következményeknek, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a hamis pozitív arányt a lehető legkisebbre kell csökkenteni, és hogy e rendszereket azt szem előtt tartva kell megtervezni, hogy az elektronikus közlések túlnyomó többsége nem tartalmaz sem gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokat, sem gyermekekkel való kapcsolatfelvételt, valamint hogy még egy nagyon alacsony hamis pozitív arány is nagyon sok hamis pozitív eredményt fog jelenteni, tekintettel a felderítés tárgyát képező adatok mennyiségére. Általánosabban megfogalmazva, az Európai Adatvédelmi Testületet és az európai adatvédelmi biztost az is aggasztja, hogy a hatásvizsgálati jelentésben feltüntetett rendelkezésre álló eszközök teljesítménye nem tükrözi a hamis pozitív és hamis negatív eredmények arányára vonatkozó pontos és összehasonlítható mutatókat, és úgy véli, hogy összehasonlítható és értelmezhető

[66] Uo., 283. o.
[67] Lásd a fenti 63–64. bekezdést.
[68] Lásd a hatásvizsgálati jelentés 279. és azt követő oldalait.

teljesítménymutatókat kellene kiadni ezekre a technológiákra vonatkozóan, mielőtt úgy tekintenék, hogy ezek rendelkezésre álló és hatékony technológiák.

4.8.3 A hangalapú közlések szűrése

91. Az ideiglenes rendelettel[69] ellentétben a javaslat nem zárja ki alkalmazási köréből a hangalapú közléseknek a gyermekcsábítás felderítésével összefüggésben történő szűrését[70]. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a hangalapú közlések szűrése különösen nagy beavatkozást jelent, mivel ehhez általában aktív, folyamatos és „élő" adatszerzésre lenne szükség. Ráadásul néhány tagállamban a kimondott szó titkossága különleges védelmet élvez.[71] Ezen túl, mivel elvileg a hangalapú közlés teljes tartalmát elemezni kellene, ez az intézkedés valószínűleg érinti a Charta 7. és 8. cikkében garantált jogok lényegét. Így ennek a felderítési módszernek a javasolt rendeletben meghatározott felderítési kötelezettségek hatályán kívül kell maradnia, mind a hangüzenetek, mind az élő közlések tekintetében, annál is inkább, mivel a javaslatot kísérő hatásvizsgálati jelentés nem azonosított olyan konkrét kockázatokat vagy változásokat a fenyegetettségi környezetben, amelyek indokolnák a módszer alkalmazását.[72]

4.8.4 Az életkor ellenőrzése

92. A javaslat arra ösztönzi a szolgáltatókat, hogy a szolgáltatásaikat igénybe vevő gyermekkorú felhasználók azonosítása érdekében vezessenek be intézkedéseket az életkor ellenőrzésére és felmérésére.[73] E tekintetben az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy jelenleg nincs olyan technológiai megoldás, amely képes lenne a felhasználó életkorát online környezetben biztonsággal megállapítani anélkül, hogy hivatalos digitális személyazonosságra támaszkodna, amely jelenleg nem áll minden európai polgár rendelkezésére.[74] Ezért az életkor-ellenőrzési intézkedéseknek a javaslatban tervezett alkalmazása azzal a következménnyel járhat, hogy például a fiatalnak tűnő felnőtteket kizárják az online szolgáltatásokból, vagy nagyon nagy beavatkozást jelentő életkor-ellenőrzési eszközöket alkalmaznak, ami gátolhatja az érintett szolgáltatások jogszerű használatát, illetve visszariaszthatja a felhasználókat attól.

93. E tekintetben, és annak ellenére, hogy a javaslat (16) preambulumbekezdése lehetséges kockázatcsökkentő intézkedésekként hivatkozik a szülői felügyeleti eszközökre, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy a javasolt rendeletet úgy módosítsák, hogy az kifejezetten tegye lehetővé a szolgáltatók számára, hogy az életkor ellenőrzése mellett vagy annak alternatívájaként a szülői felügyelet mechanizmusaira támaszkodjanak.

4.9 Az információk megőrzése

94. A javaslat 22. cikke korlátozza azoknak a céloknak a körét, amelyek esetében a javaslat hatálya alá tartozó szolgáltatók megőrizhetik a javaslatban meghatározott kötelezettségeknek való megfelelés

[69] Vö. az ideiglenes rendelet 1. cikkének (2) bekezdésével.
[70] Vö. a javaslat 1. cikkével.
[71] Lásd pl. a német Büntető Törvénykönyv 201. szakaszát.
[72] Lásd a hatásvizsgálati jelentést.
[73] Lásd a javaslat 4. cikkének (3) bekezdését, 6. cikke (1) bekezdésének c) pontját és (16) preambulumbekezdését.
[74] Lásd például CNIL, 7. ajánlás: A gyermek magánéletének tiszteletben tartása mellett ellenőrizni kell a gyermek életkorát és a szülői beleegyezést (2021. augusztus 9.).

érdekében hozott intézkedésekkel összefüggésben kezelt tartalmi adatokat és egyéb adatokat. A javaslat azonban jelzi, hogy a szolgáltatók a felderítést elrendelő határozat végrehajtása céljából a gyermekek online szexuális bántalmazásának felderítésére szolgáló technológiák hatékonyságának és pontosságának javítása céljából is megőrizhetik ezeket az információkat, de e célból nem tárolhatnak személyes adatokat.[75]

95. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy csak a saját felderítési technológiáikat használó szolgáltatók számára kellene lehetővé tenni a technológiák hatékonyságának és pontosságának javítása érdekében történő adatmegőrzést, míg azok, akik az uniós központ által biztosított technológiákat használják, nem élhetnek ezzel a lehetőséggel. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi továbbá, hogy a gyakorlatban nehéz lehet biztosítani, hogy e célból ne tároljanak személyes adatokat, mivel a legtöbb tartalmi adat és egyéb, felderítési céllal kezelt adat valószínűleg személyes adatnak minősül.

4.10 A titkosításra gyakorolt hatás

96. Az európai adatvédelmi hatóságok következetesen kiálltak az erős titkosítási eszközök széles körű elterjedése mellett, és elleneztek mindenfajta hátsó ajtót.[76] Ennek oka az, hogy a titkosításnak fontos szerepe van az összes emberi jog offline és online érvényesülésének biztosításában.[77] Emellett a titkosítási technológiák alapvetően hozzájárulnak a magánélet tiszteletben tartásához és a közlések titkosságához, valamint az innovációhoz és a digitális gazdaság növekedéséhez, amely az ilyen technológiák által biztosított magas szintű bizalomra támaszkodik.

97. A személyközi hírközléssel összefüggésben a végponttól végpontig terjedő titkosítás (E2EE) kulcsfontosságú eszköz az elektronikus közlések titkosságának biztosításához, mivel erős technikai biztosítékokat nyújt az ellen, hogy a küldőn és a címzett(ek)en kívül bárki hozzáférjen a közlések tartalmához, beleértve a szolgáltatót is. Az E2EE használatának megakadályozása vagy bármilyen módon történő visszatartása, a szolgáltatók kötelezése arra, hogy az elektronikus hírközlési adatokat a szolgáltatásnyújtáson kívül más célokra is kezeljék, illetve arra, hogy az elektronikus hírközlési adatokat proaktívan továbbítsák harmadik félnek, azzal a kockázattal járna, hogy a szolgáltatók kevésbé titkosított szolgáltatásokat kínálnának annak érdekében, hogy jobban megfeleljenek a kötelezettségeknek, ami általánosságban gyengítené a titkosítás szerepét, és aláásná az európai polgárok alapvető jogainak tiszteletben tartását. Meg kell jegyezni, hogy bár az E2EE az egyik leggyakrabban alkalmazott biztonsági intézkedés az elektronikus hírközléssel összefüggésben, más technikai megoldások (pl. más kriptográfiai sémák alkalmazása) ugyanolyan fontosak lehetnek, illetve ugyanolyan fontossá válhatnak a digitális kommunikáció biztonságának és titkosságának védelme szempontjából. Ezért ezek használatát sem szabad megakadályozni vagy visszatartani.

98. A személyközi elektronikus hírközlés lehallgatására és elemzésére szolgáló eszközök alkalmazása alapvetően ellentétes az E2EE-vel, mivel ez utóbbi célja, hogy technikailag garantálja, hogy a közlés bizalmas maradjon a feladó és a címzett között.

---

[75] A javaslat 22. cikkének (1) bekezdése.

[76] Lásd pl. a 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport nyilatkozatát a titkosításról és annak a személyes adatok feldolgozása során az egyének védelme tekintetében kifejtett hatásáról az EU-ban (2018. április 11.).

[77] Lásd az Emberi Jogi Tanács 47/16. sz. határozatát az internetes emberi jogok előmozdításáról, védelméről és gyakorlásáról. UN Doc. A/HRC/RES/47/16 (2021. július 26.).

99. Ezért, még ha a javaslat nem is ír elő meg rendszerszintű adatszerzési kötelezettséget a szolgáltatók számára, a puszta lehetőség, hogy felderítést elrendelő határozat kiadására kerülhet sor, valószínűleg nagyban befolyásolja a szolgáltatók technikai döntéseit, különös tekintettel arra a korlátozott időkeretre, amely az ilyen határozatoknak való megfelelés céljából a rendelkezésükre áll, továbbá az ennek elmulasztása esetén kiszabható súlyos szankciókra.[78] A gyakorlatban ez egyes szolgáltatókat arra késztethet, hogy felhagyjanak az E2EE használatával.

100. Megfelelően értékelni kell azokat a javaslatból eredő hatásokat, amelyek rontják vagy visszatartják az E2EE használatát. A javaslathoz csatolt hatásvizsgálati jelentésben bemutatott, az E2EE adatvédelmet megőrző jellegének megkerülésére szolgáló technikák mindegyike biztonsági réseket nyitna meg.[79] A kliensoldali szűrés[80] például valószínűleg ahhoz vezetne, hogy a végfelhasználói eszközökön jelentős mértékben, nem célzottan hozzáférnének a titkosítatlan tartalmakhoz, és kezelnék azokat. A titoktartás ilyen jelentős romlása különösen a gyermekeket érintené, mivel az általuk igénybe vett szolgáltatásokat nagyobb valószínűséggel célozzák meg a felderítést elrendelő határozatok, ami sebezhetővé teszi őket a megfigyeléssel vagy lehallgatással szemben. Ugyanakkor a szerveroldali szűrés is alapvetően összeegyeztethetetlen az E2EE paradigmájával, mivel a titkosított személyközi kommunikációs csatornát meg kellene szakítani, ami ahhoz vezetne, hogy a személyes adatokat tömegesen kezelik a szolgáltatók szerverein.

101. Bár a javaslat kijelenti, hogy „az érintett szolgáltatóra bízza a felderítést elrendelő határozatnak való hatékony megfelelés érdekében alkalmazandó technológiák kiválasztását, és nem értelmezhető úgy, hogy ösztönzi vagy akadályozza egy adott technológia használatát”[81], egyes felderítést elrendelő határozatok és az E2EE strukturális összeegyeztethetetlensége lényegében erőteljesen eltántorítja a szereplőket az E2EE használatától. Az, hogy nem lehet elérni és használni az E2EE-t alkalmazó szolgáltatásokat (amelyek a titkosság technikai garantálásának a jelenlegi legkorszerűbb eszközét jelentik), visszavetheti a véleménynyilvánítás szabadságát és az elektronikus hírközlési szolgáltatások jogszerű magánhasználatát. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok vagy gyermekcsábítás felderítése és az E2EE közötti kedvezőtlen kapcsolatot a Bizottság is elismeri, amikor a hatásvizsgálati jelentésben[82] valószínűnek tartja, hogy az E2EE Facebook általi 2023-as bevezetése véget vetne a Facebook önkéntes szűrésének.

102. Annak biztosítása érdekében, hogy a javasolt rendelet ne ássa alá az európai polgárok elektronikus közléseinek biztonságát vagy titkosságát, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a javaslat rendelkező részének egyértelműen ki kell mondania, hogy a javasolt rendelet egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az tiltja vagy gyengíti a titkosítást, összhangban az ideiglenes rendelet (25) preambulumbekezdésében foglaltakkal.

---

[78] Vö. a javaslat 35. cikkével.

[79] Lásd Abelson, Harold, Ross J. Anderson, Steven M. Bellovin, Josh Benaloh, Matt Blaze, John L. Callas, Whitfield Diffie, Susan Landau, Peter G. Neumann, Ronald L. Rivest, Jeffrey I. Schiller, Bruce Schneier, Vanessa Teague és Carmela Troncoso, „Bugs in our Pockets: The Risks of Client-Side Scanning” *[Poloskák a zsebünkben: A kliensoldali szűrés kockázatai]*, 4.2. szakasz, ArXiv abs/2110.07450 (2021).

[80] A kliensoldali szűrés tágabb értelemben olyan rendszerekre utal, amelyek az üzenet tartalmát a kifogásolható tartalmak adatbázisával való egyezés szempontjából vizsgálják, mielőtt az üzenetet elküldik a címzettnek.

[81] A javaslat (26) preambulumbekezdése.

[82] Hatásvizsgálati jelentés, 27. o.

4.11 Felügyelet, végrehajtás és együttműködés

4.11.1 A nemzeti felügyeleti hatóságok szerepe az általános adatvédelmi rendelet alapján

103. A javaslat előírja a nemzeti koordináló hatóságok hálózatának létrehozását, amely a javasolt rendelet alkalmazásáért és végrehajtásáért felel.[83] Miközben a javaslat (54) preambulumbekezdése kimondja, hogy „e rendelet felügyeletre és végrehajtásra vonatkozó szabályai nem értelmezhetők úgy, hogy érintik az adatvédelmi hatóságoknak az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hatásköreit és jogköreit", addig az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos azon a véleményen van, hogy a koordináló hatóságok és az adatvédelmi hatóságok feladatai közötti kapcsolatot jobban kellene szabályozni, és az adatvédelmi hatóságoknak hangsúlyosabb szerepet kell kapniuk a javasolt rendeletben.

104. A szolgáltatókat különösen arra kellene kötelezni, hogy bármilyen, a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokra vagy gyermekcsábításra vonatkozó felderítési intézkedés alkalmazása előtt az általános adatvédelmi rendelet 36. cikkében említett előzetes konzultációs eljárás keretében konzultáljanak az adatvédelmi hatóságokkal, és ne kizárólag a gyermekekkel való kapcsolatfelvétel felderítésére irányuló intézkedések alkalmazásával összefüggésben, ahogyan azt a javaslat jelenleg előirányozza.[84] Alapértelmezés szerint minden felderítési intézkedést úgy kell tekinteni, hogy „magas kockázatot" eredményez, és ezért előzetes konzultációs eljárásnak kell alávetni, függetlenül attól, hogy az a gyermekcsábításra vagy a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokra vonatkozik, ahogyan ez már az ideiglenes rendelet szerint is történik.[85] Ezenkívül az általános adatvédelmi rendelet szerint kijelölt illetékes adatvédelmi hatóságoknak mindig felhatalmazást kell adni arra, hogy véleményt nyilváníthassanak a tervezett felderítési intézkedésekről, és nem csak meghatározott körülmények között.[86]

105. A javasolt rendeletnek egy rendszert is létre kellene hoznia az illetékes hatóságok és az adatvédelmi hatóságok között a felderítést elrendelő határozatokkal kapcsolatban felmerülő nézeteltérések kezelésére és megoldására. Az adatvédelmi hatóságoknak jogot kell kapniuk különösen arra, hogy a felderítést elrendelő határozatot kibocsátó illetékes igazságügyi hatóság vagy független közigazgatási hatóság tagállamának bírósága előtt megtámadhassák a felderítést elrendelő határozatot. E tekintetben az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat jelenlegi változata szerint az illetékes adatvédelmi hatóságok véleményét az illetékes hatóság a felderítést elrendelő határozat kiadásakor elutasíthatja. Ez adott esetben egymásnak ellentmondó döntésekhez vezethet, mivel az adatvédelmi hatóságok – amint azt az általános adatvédelmi rendelet 36. cikkének (2) bekezdése megerősíti – megtartják az általános adatvédelmi rendelet 58. cikke szerinti korrekciós hatáskörük teljes körét, beleértve az adatkezelés betiltásának elrendelésére vonatkozó hatáskört is.

4.11.2 Az Európai Adatvédelmi Testület szerepe

106. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat 50. cikke (1) bekezdésének harmadik mondata előírja, hogy „az uniós központ kikéri a saját Technológiával Foglalkozó Bizottságának és az Európai Adatvédelmi Testületnek a véleményét", mielőtt konkrét

[83] A javaslat 25. cikke.
[84] A javaslat 7. cikke (3) bekezdése második franciabekezdésének b) pontja.
[85] Az ideiglenes rendelet 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja.
[86] Vö. a javaslat 7. cikke (3) bekezdése második franciabekezdésének c) pontjával.

technológiákat vesz fel azon technológiák jegyzékekbe, amelyek használatát a tárhelyszolgáltatók és a személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók a felderítést elrendelő határozatok végrehajtása céljából fontolóra vehetik. A javaslat előírja továbbá, hogy az Európai Adatvédelmi Testület nyolc héten belül véleményt nyilvánít, amely időszak szükség esetén – figyelembe véve a téma összetettségét – további hat héttel meghosszabbítható. Végül felkéri az Európai Adatvédelmi Testületet, hogy a konzultáció iránti kérelem kézhezvételétől számított egy hónapon belül tájékoztassa az Uniós Központot a meghosszabbításról és a késedelem okairól.

107. Az Európai Adatvédelmi Testület meglévő feladatait az általános adatvédelmi rendelet 70. cikke és az (EU) 2016/680 irányelv (a továbbiakban: LED)[87] 51. cikke határozza meg. Ezekben a feladatokban szerepel, hogy az Európai Adatvédelmi Testület tanácsot ad a Bizottságnak, és a Bizottság, valamely nemzeti felügyeleti hatóság vagy annak elnöke kérésére véleményt ad ki. Míg a javaslat 1. cikke (3) bekezdésének d) pontja kimondja, hogy a javaslat nem érinti az általános adatvédelmi rendeletben és a LED-ben megállapított szabályokat, az uniós központ felhatalmazása arra, hogy véleményeket kérjen az Európai Adatvédelmi Testülettől, túlmutat az általános adatvédelmi rendelet és a LED által az Európai Adatvédelmi Testületre ruházott feladatokon. Ezért a javasolt rendeletben – legalább egy preambulumbekezdésben – világossá kell tenni, hogy a javaslat kibővíti az Európai Adatvédelmi Testület feladatait. E tekintetben az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos nagyra értékeli azt a fontos szerepet, amelyet a javaslat az Európai Adatvédelmi Testületnek szán, mivel megköveteli a részvételét a javasolt rendelet gyakorlati végrehajtásában. A gyakorlatban az Európai Adatvédelmi Testület titkársága alapvető szerepet játszik az Európai Adatvédelmi Testület véleményeinek elfogadásához szükséges elemzői, adminisztratív és logisztikai támogatás biztosításában. Ezért annak biztosítása érdekében, hogy az Európai Adatvédelmi Testület és tagjai el tudják látni feladataikat, elengedhetetlen, hogy elegendő költségvetést és személyzetet biztosítsanak az Európai Adatvédelmi Testület számára. Sajnos azonban a javaslat pénzügyi kimutatásából nem derül ki, hogy a javaslat által az Európai Adatvédelmi Testületre ruházott további feladatok elvégzéséhez további források állnának rendelkezésre.[88]

108. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi továbbá, hogy a javaslat 50. cikke nem jelzi, hogy az uniós központ hogyan fog eljárni az Európai Adatvédelmi Testület véleményének kézhezvételét követően.[89] A javaslat (27) preambulumbekezdése csupán azt mondja ki, hogy az Európai Adatvédelmi Testület által adott tanácsokat az uniós központnak és az Európai Bizottságnak figyelembe kell vennie. Ezért tisztázni kellene, hogy a kért vélemény milyen célt szolgál a javaslat 50. cikkében előírt folyamatban, és az uniós központnak hogyan kell eljárnia, miután megkapta a véleményt az Európai Adatvédelmi Testülettől.

109. Ezen túlmenően az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy bár a felderítési technológiák használatára vonatkozó bármely EDPB-iránymutatás vagy lehetséges vélemény általános szinten értékeli az ilyen technológiák használatát, az általános adatvédelmi rendelet 36. cikke szerinti előzetes konzultációhoz a nemzeti felügyeleti hatóságnak figyelembe kell

[87] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/680 irányelve (2016. április 27.) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 89–131. o.).

[88] Vö. a javaslat 105. és azt követő oldalaival.

[89] Lásd ezzel szemben a LED 41. cikkének (4) bekezdését.

vennie a konkrét körülményeket, és eseti alapon kell értékelnie az érintett adatkezelő által tervezett adatkezelést. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a felügyeleti hatóságok az általános adatvédelmi rendelet 36. cikkében meghatározott kritériumokat alkalmazzák, és alkalmazniuk is kell annak eldöntésére, hogy meg kell-e hosszabbítani az általános adatvédelmi rendeletben meghatározott időtartamot ahhoz, hogy az előzetes konzultációra válaszul benyújtsák véleményüket, és nincs szükség más előírások alkalmazására, ha az előzetes konzultáció a felderítési technológia használatára vonatkozik.[90]

110. Végül a 11. cikk („A felderítési kötelezettségekre vonatkozó iránymutatások") alkalmazása során a javaslat előírja, hogy a Bizottság iránymutatást adhat ki a javaslat 7–10. cikkének alkalmazására vonatkozóan. A javaslat 11. cikkét módosítani kell annak tisztázása érdekében, hogy a Bizottságnak a koordináló hatóságokon és az uniós központon kívül az Európai Adatvédelmi Testülettel is konzultálnia kell az iránymutatások tervezetéről, még az előírt nyilvános konzultációs folyamaton túl is, mielőtt iránymutatást adna ki a felderítési kötelezettségekre vonatkozóan.

111. Ezért az Európai Adatvédelmi Testület ezen feladata, valamint a javaslat által bevezetendő jogi kereten belüli szerepe további jogalkotói értékelést igényel.

4.11.3 A Gyermekek Szexuális Bántalmazása Elleni Uniós Központ szerepe

112. A javaslat IV. fejezete létrehozza az uniós központot mint új decentralizált ügynökséget, hogy lehetővé tegye a javaslat végrehajtását. Az uniós központnak többek között meg kell könnyítenie a megbízható felderítési technológiákhoz való hozzáférést a szolgáltatók számára; rendelkezésre kell bocsátania a gyermekek online szexuális bántalmazása alapján a felderítés céljából létrehozott, a tagállamok bíróságai vagy független közigazgatási hatóságai által ellenőrzött mutatókat; kérésre meghatározott segítséget kell nyújtania a kockázatértékelések elvégzésével kapcsolatban; továbbá támogatást kell nyújtania az érintett nemzeti hatóságokkal folytatott kommunikációhoz.[91]

113. E tekintetben az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos üdvözli a javaslat 77. cikkének (1) bekezdését, amely megerősíti, hogy a személyes adatoknak az uniós központ általi kezelése az európai uniós adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik, valamint előírja, hogy a rendeletnek az uniós központ általi alkalmazására vonatkozó intézkedéseket – beleértve az uniós központ adatvédelmi tisztviselőjének kinevezésére vonatkozó intézkedéseket is – az európai adatvédelmi biztossal folytatott konzultációt követően kell meghatározni. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos azonban úgy véli, hogy e fejezet számos rendelkezése alaposabb vizsgálatot érdemel.

114. Először is az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat 48. cikke előírja, hogy minden olyan bejelentést, amely „nem nyilvánvalóan megalapozatlan"[92], továbbítani kell a nemzeti bűnüldöző hatóságoknak és a Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniós Ügynökségének (a továbbiakban: Europol). Ez a küszöbérték, amelytől az uniós központnak továbbítania kell a bejelentéseket a nemzeti bűnüldöző hatóságok és az Europol számára („nem nyilvánvalóan megalapozatlan"), túl

[90] Vö. a javaslat (24) preambulumbekezdésével.
[91] Lásd COM(2022) 209 final, 7. o.
[92] A „nyilvánvalóan megalapozatlan" fogalmat a javaslat (65) preambulumbekezdése ismerteti, és azt jelenti, hogy „amennyiben érdemi jogi vagy ténybeli elemzés nélkül, azonnal nyilvánvaló, hogy a bejelentett tevékenységek nem minősülnek gyermekek online szexuális bántalmazásának".

alacsonynak tűnik, különösen ha figyelembe vesszük, hogy az uniós központ létrehozásának célja – amint azt a Bizottság hatásvizsgálati jelentése[93] is megállapítja – a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokként tévesen megjelölt tartalmak szűrése miatt a bűnüldöző hatóságokra és az Europolra háruló terhek enyhítése. Ebben a tekintetben nem világos, hogy az uniós központ mint szakértői központ miért nem tudott alaposabb jogi és ténybeli értékelést végezni annak érdekében, hogy korlátozza azt a kockázatot, hogy az ártatlan személyek adatait a bűnüldöző szervekhez továbbítják.

115. Másodszor, a személyes adatok uniós központ általi tárolásának időtartamára vonatkozó rendelkezés viszonylag nyitottnak tűnik, tekintettel az érintett adatok érzékeny jellegére. Még ha nem is lenne lehetséges maximális megőrzési időszakot meghatározni ezen adatok tárolására, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy a javaslatban legalább egy maximális időtartamot határozzanak meg, amelyet követően felülvizsgálják az adatok további tárolásának szükségességét, és meg kell indokolni az adatmegőrzés meghosszabbítását.

116. Ezen túlmenően, tekintettel az uniós központ által kezelendő személyes adatok igen nagyfokú érzékenységére, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos azon a véleményen van, hogy az adatkezelést további biztosítékokhoz kell kötni, különösen a hatékony felügyelet biztosítása érdekében. Ez magában foglalhatná az uniós központ azon kötelezettségét, hogy az automatizált adatkezelési rendszerekben naplózza az adatkezelési műveleteket (azaz tükrözze az uniós adatvédelmi rendelet IX. fejezetének a műveleti vonatkozású személyes adatokra vonatkozó követelményét), beleértve a személyes adatok bevitelének, megváltoztatásának, az azokhoz való hozzáférésnek és az azokba való betekintésnek, továbbá az ilyen adatok közzétételének, összekapcsolásának és törlésének naplózását. A betekintésre és a közlésre vonatkozó naplóknak lehetővé kell tenniük e műveletek indokoltságának, dátumának és időpontjának, valamint a műveleti vonatkozású személyes adatba betekintők vagy azt közlők személyazonosságának, illetve – lehetőség szerint – a címzettek személyazonosságának a megállapítását. Ezeket a naplókat az adatkezelés jogszerűségének ellenőrzésére, önellenőrzésre, valamint az integritás és a biztonság biztosítására használnák, és kérésre az uniós központ adatvédelmi tisztviselője és az európai adatvédelmi biztos rendelkezésére bocsátanák.

117. A javaslat utal továbbá a szolgáltatók azon kötelezettségére, hogy a felderítést elrendelő határozaton keresztül tájékoztassák a felhasználókat a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok felderítéséről, valamint arról a jogról, hogy panaszt nyújthatnak be a koordináló hatósághoz.[94] A javaslat azonban nem határoz meg eljárásokat az érintettek jogainak gyakorlására, figyelembe véve azt is, hogy a javaslat értelmében a személyes adatok továbbítására és tárolására több helyen is sor kerülhet (uniós központ, Europol, nemzeti bűnüldöző szervek). A felhasználók tájékoztatására vonatkozó követelménynek magában kell foglalnia azt a kötelezettséget is, hogy az egyéneket tájékoztatni kell arról, hogy adataikat adott esetben különböző szervezetek (pl. a nemzeti bűnüldöző szervek és az Europol) továbbították és kezelik. Ezenkívül a hozzáféréshez, helyesbítéshez és törléshez való joggal kapcsolatos kérelmek fogadására és koordinálására központosított eljárást kell bevezetni, vagy pedig kötelezővé kell tenni, hogy az érintettek kérelmét fogadó szervezetnek egyeztetnie kell a többi érintett szervezettel.

[93] Lásd például a hatásvizsgálati jelentés 349. oldalát.

[94] Lásd a javaslat 10. cikkének (6) bekezdését, valamint a jelentésnek az uniós központhoz történő benyújtását követően a 12. cikkének (2) bekezdését.

118. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat 50. cikke értelmében az uniós központ feladata, hogy meghatározza azon technológiák listáját, amelyek a felderítést elrendelő határozatok végrehajtásához használhatók. A javaslat 12. cikkének (1) bekezdése szerint azonban a szolgáltatók kötelesek bejelenteni minden olyan információt, amely a gyermekek esetleges online szexuális bántalmazására utal a szolgáltatásaikban, nem csak azokat, amelyek a felderítést elrendelő határozat végrehajtásából származnak. Nagyon valószínű, hogy az ilyen információk jelentős része a szolgáltatóknak a javaslat 4. cikke szerinti kockázatcsökkentő intézkedései működéséből származna. Ezért döntő fontosságúnak tűnik annak meghatározása, hogy melyek lehetnek ezek az intézkedések, milyen hatékonysággal rendelkeznek, milyen hibaarányt mutatnak a gyermekek esetleges szexuális bántalmazásának bejelentésében, és milyen hatással vannak az egyének jogaira és szabadságaira. Annak ellenére, hogy a javaslat 4. cikkének (5) bekezdése kimondja, hogy a Bizottság a koordináló hatóságokkal és az uniós központtal együttműködve, nyilvános konzultációt követően megfelelő iránymutatásokat adhat ki, az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos fontosnak tartja, hogy a jogalkotó az 50. cikkbe belefoglalja, hogy az uniós központnak feladata az ajánlott kockázatcsökkentő intézkedések és az idevágó bevált gyakorlatok listájának elkészítése is, amelyek különösen hatékonyak a gyermekek esetleges online szexuális bántalmazásának azonosításában. Mivel az ilyen intézkedések sérthetik az adatvédelemhez és a magánélet védelméhez fűződő alapvető jogokat, ajánlott, hogy az uniós központ e lista kiadása előtt kikérje az Európai Adatvédelmi Testület véleményét.

119. Végül a javaslat 51. cikkének (4) bekezdésében meghatározott biztonsági követelményeknek pontosabbnak kellene lenniük. E tekintetben ötletet lehetne meríteni a nagy kockázatú adatkezelést folyató nagyméretű rendszerekre vonatkozó más rendeletekben megállapított biztonsági követelményekből, mint például a 767/2008/EK rendeletből [95] (lásd 32. cikk), az 1987/2006/EK rendeletből [96] (lásd 16. cikk), az (EU) 2018/1862 rendeletből [97] (lásd 16. cikk) és a 603/2013/EU rendeletből[98] (lásd 34. cikk).

[95] Az Európai Parlament és a Tanács 2008. július 9-i 767/2008/EK rendelete a vízuminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről (VIS-rendelet) (HL L 218., 2008.8.13., 60–81. o.).

[96] Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 20-i 1987/2006/EK rendelete a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról (HL L 381., 2006. 12. 28., 4–23. o.).

[97] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1862 rendelete (2018. november 28.) a rendőrségi együttműködés és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén a Schengeni Információs Rendszer (SIS) létrehozásáról, működéséről és használatáról, a 2007/533/IB tanácsi határozat módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1986/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 2010/261/EU bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2018.12.7., 56–106. o.).

[98] Az Európai Parlament és a Tanács 603/2013/EU rendelete (2013. június 26.) a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló 604/2013/EU rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítását szolgáló Eurodac létrehozásáról, továbbá a tagállamok bűnüldöző hatóságai és az Europol által az Eurodac-adatokkal való, bűnüldözési célú összehasonlítások kérelmezéséről, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról szóló 1077/2011/EU rendelet módosításáról (HL L 180., 2013.6.29., 1–30. o.).

4.11.4 Az Europol szerepe

120. A javaslat szoros együttműködést ír elő az uniós központ és az Europol között. A javaslat IV. fejezete szerint az uniós központ beérkezésükkor ellenőrzi a szolgáltatók által a feltételezett, gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokról benyújtott bejelentéseket, hogy felmérje, mely bejelentések esetében van szükség intézkedésre (nem nyilvánvalóan megalapozatlanok), és továbbítja azokat az Europolnak, valamint a nemzeti bűnüldöző hatóságoknak.[99] Az uniós központ a mutatókat és a bejelentéseket tartalmazó adatbázisaihoz hozzáférést biztosít az Europol számára, hogy segítse az Europolnak a gyermekek szexuális bántalmazásával kapcsolatos feltételezett bűncselekményekre vonatkozó nyomozásait.[100] Ezenkívül az uniós központ a lehető legteljesebb hozzáférést kapná az Europol információs rendszereihez.[101] A két ügynökség bizonyos létesítményeket és (nem működési) infrastruktúrákat is közösen használ majd.[102]

121. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javasolt uniós központ és az Europol közötti együttműködéssel kapcsolatban számos szempont aggodalomra ad okot, illetve további pontosítást igényel.

A bejelentések továbbítása az uniós központ által az Europolhoz (48. cikk)

122. A javasolt rendelet 48. cikke előírja, hogy az uniós központnak továbbítania kell a nem nyilvánvalóan megalapozatlan bejelentéseket és minden további releváns információt az Europolnak és azon tagállam(ok) illetékes bűnüldöző hatóságának vagy hatóságainak, amely(ek) valószínűleg joghatósággal rendelkezik(nek) a gyermekek esetleges szexuális bántalmazásának kivizsgálására vagy büntetőeljárás alá vonására. Bár ez a cikk az Europolra ruházza az érintett bűnüldöző hatóság azonosításának feladatát, amennyiben nem egyértelmű, hogy melyik tagállam érintett, a rendelkezés valójában azt írja elő, hogy minden bejelentést továbbítani kell az Europolnak, függetlenül attól, hogy a nemzeti hatóságot azonosították-e, és az uniós központ már továbbította-e a bejelentést.

123. A javaslat azonban nem tisztázza, hogy mi lenne az Europol részvételének hozzáadott értéke vagy várható szerepe a bejelentések kézhezvételekor, különösen azokban az esetekben, amikor a nemzeti bűnüldöző hatóságot már párhuzamosan azonosították és értesítették.[103]

124. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy az Europol megbízatása a tagállamok illetékes hatóságai tevékenységének támogatására és a két vagy több tagállamot érintő súlyos bűncselekmények megelőzése és leküzdése terén folytatott kölcsönös együttműködésükre korlátozódik.[104] Az (EU) 2022/991 rendelettel[105] módosított (EU) 2016/794

[99] Lásd a javaslat 48. cikkét.
[100] Lásd a javaslat 46. cikkének (4) és (5) bekezdését.
[101] Lásd a javaslat 53. cikkének (2) bekezdését.
[102] Nevezetesen az humánerőforrás-menedzsmenttel, az információtechnológiával (IT), ezen belül a kiberbiztonsággal, az épületekkel és a kommunikációval kapcsolatos infrastruktúrák.
[103] A javaslat (71) preambulumbekezdése csak általánosságban hivatkozik az Europol nem egyértelmű helyzetekben lévő illetékes nemzeti hatóságok azonosításában szerzett tapasztalatára, valamint bűnügyi hírszerzési adatbázisára, amely hozzájárulhat a más tagállamokban folyó nyomozásokkal fennálló kapcsolatok azonosításához.
[104] Lásd a módosított Europol-rendelet 3. cikkét.
[105] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/991 rendelete (2022. június 8.) az (EU) 2016/794 rendeletnek az Europol magánfelekkel folytatott együttműködése, a személyes adatoknak az Europol által a bűnügyi

rendelet[106] (a továbbiakban: módosított Europol-rendelet) 19. cikke előírja, hogy az Europolnak információt szolgáltató uniós szerv köteles meghatározni azt a célt vagy azokat a célokat, amelyek érdekében az Europol az adatokat kezeli, valamint köteles meghatározni az adatkezelés feltételeit is. Felelős továbbá a továbbított személyes adatok pontosságának biztosításáért.[107]

125. A bejelentések Europolnak történő általános továbbítása ezért ellentétes lenne a módosított Europol-rendelettel, és számos adatvédelmi kockázattal járna. A személyes adatok megkettőzött kezelése azt eredményezheti, hogy ugyanazon rendkívül érzékeny személyes adatok több példányát párhuzamosan tárolják (pl. az uniós központban, az Europolnál, a nemzeti bűnüldöző hatóságnál), ami az adatbázisok esetleges szinkronizálásából adódóan veszélyezteti az adatok pontosságát, valamint az érintettek jogainak gyakorlását. Ugyanakkor a javaslatban a bűnüldöző hatóságokkal való megosztásra vonatkozóan megállapított alacsony küszöbérték (a „nem nyilvánvalóan megalapozatlan" bejelentések) nagy valószínűséggel azt jelenti, hogy a hamis pozitív eredmények (azaz a gyermekek szexuális bántalmazásaként tévesen megjelölt tartalmak) az Europol információs rendszereiben tárolódnak, akár hosszabb ideig is.[108]

126. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos ezért azt ajánlja, hogy a javaslat a módosított Europol-rendeletnek megfelelően határozza meg és korlátozza azokat a körülményeket és célokat, amelyek alapján az uniós központ bejelentéseket továbbíthat az Europolnak. Ennek kifejezetten ki kell zárnia azokat a körülményeket, amikor a bejelentéseket továbbították az illetékes tagállami bűnüldöző hatóságnak, ami nem jár határokon átnyúló dimenzióval. Ezenkívül a javaslatnak tartalmaznia kell azt a követelményt, hogy az uniós központ csak olyan személyes adatokat továbbítson az Europolnak, amelyek megfelelőek, relevánsak, és csak a feltétlenül szükséges körre korlátozódnak. Az adatok minőségét és megbízhatóságát garantáló különleges biztosítékokról is rendelkezni kell.

---

nyomozások támogatása érdekében végzett kezelése, valamint az Europol kutatásban és innovációban betöltött szerepe tekintetében történő módosításáról (HL L 169., 2022.6.27., 1–42. o.).

[106] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/794 rendelete (2016. május 11.) a Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniós Ügynökségéről (Europol), valamint a 2009/371/IB, a 2009/934/IB, a 2009/935/IB, a 2009/936/IB és a 2009/968/IB tanácsi határozat felváltásáról és hatályon kívül helyezéséről (HL L 135., 2016.5.24., 53–114. o.).

[107] A módosított Europol-rendelet 38. cikke (2) bekezdésének a) pontja.

[108] A Bizottság hatásvizsgálati jelentése szerint az Europol az adatbázisában található 50 millió egyedi gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló kép és videó mindössze 20%-át tudta megvizsgálni, ami azt jelenti, hogy a jelenleg beérkező, gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokra vonatkozó bejelentések kezelésére nem áll rendelkezésre elegendő erőforrás. Lásd a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló rendeletre irányuló javaslatot kísérő hatásvizsgálati jelentést (SWD(2022) 209 final), 47–48. o.

Az 53. cikk (2) bekezdése az uniós központ és az Europol közötti együttműködésről

127. A javaslat 53. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy „az Europol és az uniós központ a lehető legteljesebb hozzáférést biztosítja egymásnak a releváns információkhoz és információs rendszerekhez, amennyiben ez a feladataik ellátásához szükséges és az ilyen hozzáférést szabályozó uniós jogi aktusokkal összhangban".

128. A javaslat 46. cikkének (4) és (5) bekezdése meghatározza továbbá, hogy az Europolnak hozzáféréssel kell rendelkeznie az uniós központ mutatókat és bejelentéseket tartalmazó adatbázisához, a 46. cikk (6) bekezdése pedig meghatározza a hozzáférés megadására irányadó eljárást: Az Europol kérelmet nyújt be, amelyben meghatározza a célt és a célt eléréséhez szükséges hozzáférés mértékét, amelyet az uniós központ megfelelően értékel.

129. Nincsenek meghatározva azok a kritériumok és biztosítékok, amelyek rögzítik az Europolnak az uniós központ információs rendszereiből származó adatokhoz való hozzáférésére és későbbi felhasználására vonatkozó feltételeket. Azt sem fejtik ki, hogy miért van szükség arra, hogy az Europol közvetlen hozzáférést kapjon egy nem bűnüldöző hatóság információs rendszereihez, amelyek rendkívül érzékeny személyes adatokat tartalmaznak, és amelyeknek a bűncselekményekhez és a bűnmegelőzéshez fűződő kapcsolata nem feltétlenül bizonyított. A magas szintű adatvédelem és a célhoz kötöttség elvének való megfelelés biztosítása érdekében az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy a személyes adatok továbbítására az uniós központból az Europol felé csak eseti alapon, megfelelően értékelt megkeresést követően, biztonságos adatcsere-kommunikációs eszközön, például a SIENA-n keresztül kerüljön sor.[109]

130. A javaslatban az 53. cikk (2) bekezdése tartalmazza az egyetlen utalást arra, hogy az uniós központ hozzáférhet az Europol információs rendszereihez. Ezért nem világos, hogy milyen célból és milyen konkrét biztosítékok szerint történne ez a hozzáférés.

131. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy az Europol az uniós szerződések alapján létrehozott bűnüldöző ügynökség, amelynek fő feladata a súlyos bűncselekmények megelőzése és az ellenük folytatott küzdelem. Következésképpen az Europol által kezelt műveleti vonatkozású személyes adatokra szigorú adatkezelési szabályok és garanciák vonatkoznak. A javasolt uniós központ nem bűnüldöző szerv, és semmilyen körülmények között nem kaphat közvetlen hozzáférést az Europol információs rendszereihez.

132. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos azt is megjegyzi, hogy az uniós központ és az Europol számára közös érdekű információk nagy része a feltételezett bűncselekmények áldozataira vonatkozó személyes adatokat, a kiskorúak személyes adatait és a szexuális életre vonatkozó személyes adatokat érinti, amelyek a módosított Europol-rendelet értelmében a személyes adatok különleges kategóriáinak minősülnek. A módosított Europol-rendelet szigorú feltételekhez köti a személyes adatok különleges kategóriáihoz való hozzáférést. A módosított Europol-rendelet 30. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy az ilyen személyes adatokhoz csak az Europolnak van közvetlen hozzáférése, pontosabban csak az ügyvezető igazgató által megfelelően felhatalmazott korlátozott számú Europol-tisztviselőnek.[110]

[109] Biztonságos Információcsere-hálózati Alkalmazás (SIENA)

[110] A módosított Europol-rendelet értelmében e tilalom alól kivételt képeznek az EUMSZ V. címe alapján létrehozott uniós ügynökségek. Tekintettel azonban a javaslat jogalapjára (az EUMSZ 114. cikke, amely a belső piac harmonizációjára vonatkozik), ez a kivétel nem terjedne ki a javasolt uniós központra.

133. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos ezért a javaslat 53. cikke (2) bekezdésének pontosítását ajánlja annak érdekében, hogy az megfelelően tükrözze a módosított Europol-rendelet szerinti korlátozásokat, és meghatározza az uniós központ hozzáférésének módozatait. Kiemelendő, hogy az Europol információs rendszereiben kezelt személyes adatokhoz csak eseti alapon, a konkrét célt és indokolást dokumentáló kifejezett kérelem benyújtását követően engedélyezhető a hozzáférés, amennyiben azt az uniós központ feladatainak ellátásához feltétlenül szükségesnek ítélik. Az Europolt kötelezni kell arra, hogy gondosan bírálja el ezeket a kérelmeket, és csak akkor továbbítson személyes adatokat az uniós központnak, ha az feltétlenül szükséges és a kívánt célhoz mérten arányos.

A 10. cikk (6) bekezdése az Europol a felhasználók tájékoztatásában betöltött szerepéről a felderítést elrendelő határozat végrehajtását követően

134. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos üdvözli a javaslat 10. cikkének (6) bekezdésében foglalt követelményt, miszerint a szolgáltatóknak tájékoztatniuk kell azokat a felhasználókat, akiknek személyes adatait érintheti a felderítést elrendelő határozat végrehajtása. Ezt az információt csak azt követően lehet a felhasználók rendelkezésére bocsátani, hogy a javaslat 48. cikke értelmében az Europol vagy a bejelentést átvevő tagállam nemzeti bűnüldöző hatósága megerősítette, hogy a felhasználók tájékoztatása nem akadályozza a gyermekek szexuális bántalmazásával kapcsolatos bűncselekmények megelőzésére, felderítésére, kivizsgálására és büntetőeljárás alá vonására irányuló tevékenységeket.

135. Ennek a rendelkezésnek a gyakorlati végrehajtását illetően azonban hiányoznak a konkrétumok. Amennyiben a bejelentéseket az Europolnak és egy tagállami bűnüldöző hatóságnak is továbbítják, a javaslat nem határozza meg, hogy az egyik vagy mindkét címzettől kell-e megerősítést kérni, és a javaslat nem mutatja be a megerősítés megszerzésének eljárásait/módjait sem (pl. hogy a megerősítéseket az uniós központon keresztül kell-e továbbítani). Figyelembe véve a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok nagy mennyiségét, amelyet az Europolnak és a nemzeti bűnüldöző hatóságoknak kezelniük kell, valamint azt, hogy a megerősítésre nincs pontos határidő („indokolatlan késedelem nélkül”), az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos javasolja az alkalmazandó eljárások pontosítását annak érdekében, hogy ez a biztosíték a gyakorlatban is érvényesüljön. A felhasználók tájékoztatására vonatkozó kötelezettségnek ki kell terjednie az érintett személyes adatok címzettjeire vonatkozó információkra is.

Adatgyűjtés és átláthatósági jelentések (83. cikk)

136. A javaslat 83. cikkének (3) bekezdése előírja az uniós központ számára, hogy a javasolt rendelet szerinti számos feladatához kapcsolódóan gyűjtsön adatokat és készítsen statisztikákat. A nyomon követés céljából az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy ez a lista egészüljön ki a 48. cikkel összhangban az Europolnak továbbított bejelentések számáról szóló statisztikákkal, valamint az Europolhoz a 46. cikk (4) és (5) bekezdése alapján beérkezett hozzáférési megkeresések számával, beleértve az uniós központ által engedélyezett és elutasított megkeresések számát is.

5. KÖVETKEZTETÉS

137. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos üdvözli a Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy hatékony fellépést biztosítson a gyermekek online szexuális bántalmazásával szemben, ugyanakkor úgy véli, hogy a javaslat komoly aggályokat vet fel az adatvédelem és a

magánélet védelme terén. Ezért az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos felkéri a társjogalkotókat, hogy módosítsák a javasolt rendeletet, különösen annak biztosítása érdekében, hogy az előirányzott felderítési kötelezettségek megfeleljenek az alkalmazandó szükségességi és arányossági előírásoknak, és ne vezessenek a titkosítás általános gyengüléséhez vagy romlásához. Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos továbbra is rendelkezésre áll, hogy felajánlja támogatását a jogalkotási folyamat során, amennyiben hozzájárulásukat szükségesnek ítélik az ebben a közös véleményben bemutatott problémák kezeléséhez.

Az európai adatvédelmi biztos részéről	Az Európai Adatvédelmi Testület részéről
az európai adatvédelmi biztos	az elnök
Wojciech Wiewiórowski	(Andrea Jelinek)